

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 iyun 2017-ci il Cümə № 134 (6748) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər
Əli İnsanovla
bağlı daha bir
məhkəmə,
daha bir
hökmdə
yazısı sah.3-də

Gündəm

Aleksandr Lapşinin məhkəməsi başladı

Bakı Ağır Cinayətlər
Məhkəməsində
bloggerin məhkəməsinə
hazırlıq icası oldu; Ali
Məhkəmənin keçmiş
sədrindən ilginc
açıqlamalar

yazısı sah.3-də

Abbas Abbasovun oğlu Azərbaycanla sərhəddə hotel tikir

yazısı sah.5-də

Xaricdə oxuyan din adamları ilə bağlı qadağa yumşaldıldı

yazısı sah.5-də

Daha bir qrup MTN-çinin mühakiməsi başladı

yazısı sah.7-də

Dövlət bütçəsinə yenidən baxılacaq

yazısı sah.12-də

Cibimizdəki casus - ondan necə qorunaq...

yazısı sah.13-də

Müxalifətin yüksək dövlət vəzifələrinə yolu açılır

yazısı sah.10-da

Azərbaycan XİN-in "qara siyahısı" böyüyür

yazısı sah.9-da

"Əmək pensiyaları haqqında" Qanun nazirlilikləri boşaldır - iddia

yazısı sah.10-da

Ramazan ayının 28-ci günü

Iftar 20.31 İmsak 03.09-dək (QM)

28-ci günün duası: "İlahi, bu gün məni öz vəzifəmdən ar-
tıq müstəhəb əməlləri yerinə yetirməye müvəffəq et və büt-
tün vəzife və məsuliyyətlərimi hazırlayıb əməl etməyi kəra-
mət et! Bu gün Sənə yaxın edən vasitələrin daha yaxın olanı-
nın mənə yaxınlaşdır! Ey istəyi olanların israrı və çox təmən-
na etmələri onu haqdan geri qoymayan Allah!"

Iftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sə-
nə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinə iftar açır və Sənə
təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".
ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Irəvanda gizli müzakirələr

ERMƏNİSTANIN RUŞIYANI SATMAQ PLANI ÜZƏRƏ ÇIXDI

İrəvan Moskvanın arxasında iş çevirərək NATO-ya yaxınlaşdır; Sərkisan və parlamentin spikeri qurumun Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə nümayəndəsinə nələr deyiblər? **Rusiya KİV-ləri**: "Bu, təkcə Ermənistən hakimiyyətinin deyil, bütün erməni xalqının sonunu gətirə bilər"

musavat.com
Təgrul İsmayılov

yazısı sah.8-də

Bakıdan Türkiyə ismarişı - "Təcilli vasitəçiliyə getirilsin!.."

Hərbi manevrlərə davam edən Azərbaycandan dünyaya
daha bir sülh mesajı; **XİN**: "İndiki vəziyyət səngər
mühəribəsini, II Dünya mühəribəsini xatırladır..."

yazısı sah.9-da

Eldar
Mahmudovun
kölgəsindəki
bankırin
azadlıqda
qalmasının sırrı

yazısı sah.7-də

Moldova
prezidentinin
Bakı səfəri -
pərdəarxası
məqamlar...

yazısı sah.6-da

Tağı
Əhmədovun
3 milyonluq
davası özünə
qarşı yönələ
bilər

yazısı sah.5-də

Bu gün ATƏT cəbhə xəttində növbəti monitoring keçirəcək

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mədətə uyğun olaraq, iyunun 23-də Goranboy rayonu Tap-qaraqoyunu kəndinin yaxınlığında yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının qarşiduruma xəttində növbəti monitoringin keçirilməsi planlaşdırılır.

Müdafıə Nazirliyinin sahifə bildirir ki, monitoringi Azərbaycan tərəfindən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin sehra köməkçiləri Mixail Olaru, Saymon Tiller və Yüksek Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun (YSPQ) nümayəndəsi polkov-

nik Yuri Dudchenko, Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilən və nəzarət olunan Azərbaycan ərazisində şəxsi nümayəndənin sehra köməkçiləri Gennadi Petrika, Oqnyen Yoviç və YSPQ-nin nümayəndəsi polkovnik-leytenant Ralf Bosshard keçirəcəklər.

Qazaxıstan Beynəlxalq Bankdakı pullarının bir hissəsini qaytarıldı

Qazaxıstanın Vahid Pensiya Yiğimi Fondu tərəfindən Azərbaycan Beynəlxalq Bankına qoyulmuş investisiyaların bir hissəsi geri qaytarılıb. "Sputnik" xəbər verir ki, bu bərədə fondun Direktorlar Şurasının üzvü Kayrat Kelimbetov bildirib.

"2014-cü ilin oktyabrında texminən 45 milyard təngə sər-mayə qoyulub. Əger xatırlayırsınızsa, onda ABŞ dollarının məzənnəsi 180 təngə idi. Buna görə 250 milyon dollarlıq MBA istiqraz vərəqələri alınıb. Yeni əger terminlərlə danişsaq, investisiyalar devalvasiyalardan qorunub. Və artıq ödəmələrə başlanıb. Hazırda 50 milyon dollar qaytarılıb, amma bu gün, təəssüf ki, nədənsə bu informasiyanı işıqlandırımlar. Bugünkü məzənnə üzrə bu, 17 milyard təngə deməkdir. Yeni 45 milyard qoyulan investisiyadan 17 milyardı qaytdı. Bu həmin məbleğin üçde biridir", - deyə K. Kelimbetov vurğulayıb.

Faiq Əmirlinin məhkəməsi təxirə düşdü

Səbəylə Rayon Məhkəməsində AXCP sədri Əli Kərimlinin köməkçisi, "Azadlıq" qəzetiñin direktoru Faiq Əmirlinin cinayəti iş üzrə məhkəmə iclası keçirilib. APA-nın xəbərinə görə, hakim Aytən Əliyevanın sədrliliyi

ile keçirilən prosesdə bir neçə şahidin defələrlə iclasa çağırılsalar da, gəlmədikləri məlum olub. Hakim həmin şəxslərin bərədə məcburi getirilmə qərarı çıxarıb. Proses iyunun 3-də davam edəcək.

Qeyd edək ki, F. Əmirli ötən il avqustun 20-də saxlanılıb. Saxlanılaqla ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 283.1-ci (milli, irqi, sosial və ya dini düşmənciliyin salınmasına, milli ləyaqətin alçaldılmasına, habelə milli, irqi, sosial və ya dini mənsubiyətindən asılı olaraq vətəndaşların hüquqlarının məhdudlaşdırılmasına və ya üstünlüklerinin müəyyən ediləcək mənəvi hərəkətlər, aşkar suretdə və ya kütłəvi informasiya vasitələrindən istifadə olunmaqla tərdidlikdə) maddəsi üzrə ittiham irəli sürürlüb. Daha sonra Cinayət Məcəlləsinin 168.1-ci (Dini məzəhəbləri yamaq və dini ayinlərin icrası adı altında fəaliyyət göstərən və bu fəaliyyətə ictimai asayıpozan, yaxud vətəndaşların sağlamlığına zərər vuran və ya formasından asılı olmayaq vətəndaşların hüquqlarını pozan, habelə vətəndaşların qanunla müəyyən edilmiş vəzifələrini yerinə yetirməkdən yayındır) qrup təşkil etmə, ona rəhbərlik etmə və ya belə qrupda iştirak etmə) maddəsi üzrə ittiham elan olunub. Onun avtomobilində Fətullahçı Terror Təşkilatının (FETÖ) idarəti Fətullah Gülenə aid kitablar tapılıb.

"Qaya Mətbuat Yayımları" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:

- Öğər siz qəzet və jurnalların rahatlılıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı alıqlıdan sonra abunə haqqını ödəmek və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım geldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzaq getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyinizi kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Kredit təşkilatının böyük ayıbı-aprel şəhidi məhkəməyə verilib

"Para" Bank Olmayan Kredit Təşkilatı (əvvəlki "Parabank"ın əsasında yaradılıb) ötən ilin aprel döyüşlərində şəhid olmuş osğər Xalid Əziz-zadəni məhkəməye verib. Bu haqda şəhidin qardaşı Xəlil Qasımov danışır. Deputat Qənirə Paşayeva özünün faceboook sahifəsində kredit təşkilatının bu addımıni pisləyib.

Aprel şəhidinin adı qardaşı Xəlil Qasımovun "Parabank"dan götürdüyü kreditə görə məhkəmə senədlərində hallanır. Qasımov bildirir ki, dəfələr "Para" Bank Olmayan Kredit Təşkilatından kredit götürüb və vaxtı-vaxtında ödəyib. Sonuncu dəfə 2014-cü ildə 80 min manat kredit götürüb. Sonradan maddi vəziyyəti pisləşdiyi üçün borcu ödəməkdə çətinlik çəkib.

"Maddi vəziyyətimi pisləşməsi səbəbindən borcu ödəməkdə çətinlik çəkdiyim üçün 2 ay ərzində banka dəfələr müraciət etdim. Bir müddət sonra banka çağırıldım, mənə yeni müqavilə imzalatıclar və vaxtı uzatıldılar. Həmin vaxt 48 min manat borc qalmışdı".

X.Qasımovun sözlərinə görə, "Parabank"ın "Azadlıq" filialının müdürü Elnur Novruzov müqavilənin müddətinin uzadılması qarşılığında ondan 2500 manat pul alıb: "2500 manata görə heç bir qəbz qarılımına və kreditimdə də azalma olmadı. Ona görə düşünürəm ki, o pulu rüşvət olaraq məndən alıblar. Sonradan ödəniş edəndə mənə

bankdan zəng edib bildirdilər ki, borcu dollarla ödəməliyəm. Demə, müddət uzadılınca kredit manatdan dollara çevrilib və mən də oxumadan imzalamaşam. Uzadılan müqavilədə dollarla göstərilən borcun həcmi də faizlə birgə 69 min dollara çatıb".

2015-ci ildə, devalvasiya ərefəsinə düşən bu prosesdən sonra 2 ildir ödəniş edə bilmədiyi və 1 il önce borcun müddətinin yenidən uzadıldığı, bu zaman borcunun 76 min dollara qalxdığını deyən Qasımov BOKT-nin məhkəmə müraciətinə də toxunub: "Məhkəmədən iddia ərizəsinin surətinə alarkən şəhid gərdəmədən Əziz-zadə Xalid Həsən oğlunun adının da cavabdehlər sırasında yazıldığındır. Birinci vitse-prezidentin köməkçisi Anar Əlekberov da şəhidin anası ilə da nişdi və onların problemləri ilə maraqlandı. Artıq problem arxada göstərilməsi bu quru-

mun öz müştərisinə və dəyərlərimizə hörmətsizliyinin bir daha göstericisi sayılmalıdır".

Qardaşının şəhid olana qədər o evdə yaşadığını və şəhid ailələrinin kredit borcuna güzəştlərin tətbiqi ilə bağlı cəmiyyətin, ziyanları, o cümlədən ölkə rəhbərliyinin mövqeyinin Para BOKT-na heç bir təsiri olmamasından gileyən X.Qasımov artıq president İlham Əliyev və birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya müraciətlər etdiklərini də bildirib.

Günün sonunda deputat Q.Paşayeva bildirib ki, məsələ birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevin da reaksiyasına səbəb olub: "Məsələ Mehriban xanımın diqqətindən ibarət. Birinci vitse-prezidentin köməkçisi Anar Əlekberov da şəhidin anası ilə da nişdi və onların problemləri ilə maraqlandı. Artıq problem arxada qaldı".

AMEA-da ev davası

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) 54 alimə mənzil verilməsi məsələsi bir çox alımların narazılığına səbəb olub. Bəzi alımlar müqavilədə göstərilən şərtlərə əməl olunmadığını deyirlər.

Modern.az sahifə narazılıqlarla bağlı AMEA-nın rəsmi mövqeyini öyrənməyə çalışıb. Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri, AMEA-nın vitse-prezidenti Isa Həbibəli sayıta açıqlamasında deyib ki, narazılıqların əsası yoxdur.

"AMEA mənzil bölgüsü zamanı ilk növbədə ciddi ehtiyacı olan elmlər doktoru və elmlər namizədlərinə üstünlük verib. Bu da sənədlərde öz təsdiqini tapıb.

Qaldı ki mənzil məsələsində narazılığa, bunu araşdırmaq lazımdır. Çünkü mənzil davası edənlərin hamısı ağıllı deyil ki! AMEA-da ümumi prinsiplər əsas götürülür. Real staj, ehtiyacı olan, yataqxanada yaşayan elmlər doktoru və elmlər namizədinin hamısı ev alıb. Konkret bir-i adəmin narazılığı bərdə dəqiq məlumat bilmirəm. Hesab edirəm ki, AMEA-nın prinsipləri doğrudur".

Qeyd edək ki, alımlar mənzil verilməsi AMEA ilə "Evrəstoy-S" MMC arasında bağlanmış 14 noyabr 2012-ci il tarixli müqaviləyə əsasən həyata keçirilib.

Belə ki, Yasamal rayonu, Şərifzadə küçəsi, 12 ünvanındaki yataqxanaların ərazisində yeni inşa edilən binalarda həmin yataqxanada yaşayan və AMEA-da işləyən elmi işçilərin AMEA-ya aylımlı mənzillərə köçürülməsi üçün mənzillərin bölündürülməsi işi aparılıb.

Yağış yağacaq

Iyunun 23-də Bakı və Abşeron yarımadasında havanın dəyişik buludlu olacaq, arabir tutulacağı gözlənilir.

Virtualaz.org Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeoroloji Departamenti istinadən bildirir ki, günün birinci yarısında yarımadanın bəzi yerlərində yağış yağacağı ehtimalı var. Şimal küləyi əsəcek.

Havanın temperaturunun yarımadada gecə 18-20° isti, gündüz 25-30° isti, Bakıda gecə 18-20° isti, gündüz 27-29° isti olacağı gözlənilir.

Abşeron çimərliklərində dəniz suyunun temperaturu Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəhdə 19-20°, Zağulba, Buzovna, Mərdəkan, Şüvələndə 20-21°, Türkən, Hövşən, Sahil, Şixda 22-23° isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, iyunun 25-dək Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin zəif və mülayim tərəddüdü meteo-həssas insanlar üçün əsəsen olverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə şimşek çaxacağı, arabir yağış yağacağı gözlənilir.

Gündüz eksər rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcək. Şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturunun gecə 14-18° isti, gündüz 27-32° isti, dağlarda gecə 8-13° isti, gündüz 16-21° isti olacağı gözlənilir.

Türkiyə Qətərə zirehli texnika göndərir

Türkiyə Respublikası Qətərə indi də zirehli texnika göndərir.

Bu bərədə Türkiye Siyahı Qüvvələrinin Baş Qərargahı məlumat yayıb. (Trend).

Məlumatə əsasən, Dohaya 25 hərbi qulluqçu və 4 zirehli nəqliyyat vasitəsi yola salınacaq.

Qeyd edək ki, iyunun 19-da Qətərə bir qrup hərbi təlimatçı göndərildi.

Azerbaycanda həbsdə olan Rusiya, Ukrayna və İsrail vətəndaşı Aleksandr Lapşinin iyunun 22-də məhkəməsi başlayıb. Hazırkı icası Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində keçirilib. Məhkəməyə hakim Əlövət Qasimov sədrlik edib.

Məhkəmədə Aleksandr Lapşinin anket məlumatları dəqiqləşdirilib. A. Lapşin bildirib ki, 1976-cı il təvəllüdüdür, himayəsində 2 yaşlı övladı var, özü də üç ölkənin - Rusiya, Ukrayna və İsrailin vətəndaşdır. Daimi yaşayış yeri isə İsrailidir. Məhkəmədə İsrail və Ukrayna sefirliklərinin nümayəndələri iştirak edib.

A. Lapşinin hüquqlarını vəkil Eduard Çernin müdafiə edir. A. Lapşin Azərbaycan dilini bilmədiyinə görə o, tərcüməçi ilə təmin olunub. Vəkilindən və Lapşinin özündən hər hansı vəsatəti olub-olmadığı soruşulub.

"Həbs-qətimkən tədbiriñin dəyişdirilməsi məsələsinə qaldırdım. Amma onun Azərbaycanda yaşayış yeri olmadığına görə bu barədə vəsatət qaldırmağın mənası yoxdur", - deyə vəkil bildirib.

Lapşinin hansı cəzani ala biləcəyi və bu cəzanın onun vətəndaşlığı olduğu dövlətlər tərefində neçə qarşılıanacağı suallar doğurur. Burada daha çox Rusiya amili öne çekilir. Kremlin öz vətəndaşının cəza almaması üçün ölkəməzə təsir edə biləcəyi istisna olunmur. Məhkəmənin çıxaracağı qərarın Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsir edə biləcəyi də müzakirələr sırasındadır. Bütün bunların fonunda Azərbaycan tərefin hansı addımı atacağı, Lapşini məhkəmədən əvvəl və başqa hüquq yollarla azad edib-ətməyəcəyi ciddi müzakirə edilir.

Ali Məhkəmənin keçmiş sədri, deputat Tahir Kərimli Lapşin məsələsinin daha çox siyasi olduğunu bildirdi: "Bu bir neçə dövlətin və beynəlxalq qurumların nəzarətində olan məsələdir. Prezidentin köməkçisi cənab Əli Həsənov da boşuna demədi ki, Lapşinin səhətti, onun saxlanması şəraitini nəzarət altındadır. Yeni çox həssas məsələ olduğuna görə Azərbaycan dövlətçiliyimiz eleyhine cinayət halına yol verən bir şəxsə qarşı həssas mövqə sərgiləyir. Azərbaycan mümkün olan mübarizəsini davam etdirir. Sərr deyil ki, Lapşinin səfər etdiyi yerlər Azərbaycan ərazisidir ve bunu bütün beynəlxalq təşkilatlar da

Aleksandr Lapşinin məhkəməsi başladı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində bloggerin məhkəməsinə hazırlıq icası oldu; Ali Məhkəmənin keçmiş sədrindən ilginc açıqlamalar

Tahir Kərimli: "Azərbaycan tərefin Lapşini təhvil verməsi onun zəiflik əlaməti kimi yozula bilər"

belə qəbul edir, qondarma vil verməsi onun zəiflik əlavəti. "Dağlıq Qarabağ Respublikası" adlı dövlət tanımlılar. məti kimi yozula bilər. Ona göre də konkret şərait yetiş-Tamamilə hüquqidir ki, mədən onun təhvil verilməsindən danışmaq olmaz. O, edilsin. Lapşinin gələcəkdə cəza almalıdır. Onu hansı hansısa bir dövlətə təhvil cəzənin gözləyəcəyi ilə verilməsi dövlətlərəarası məsələlərdən asildir. Bu məməkündür və ola bilsin ki, vafiq qərar qəbul olunacaq. həyata keçirilsin. Onun ekstradisiyasiından sonra beynəlxalq aləm anladı ki, Amma istənilən halda düzgünürəm ki, məhkəmədə cəza veriləcək. Amerikaya da bəzi şəxslərin təhvil verilməsi üçün müraciətlər olur. Fətullah Gülen məsələsini deyə bilərik. Amma ABŞ rəhbərliyi bildirir ki, bu, ancaq məhkəməyə aid məsələdir. Bu baxımdan, deyə bilerik ki, məhkəməyə aid məsələdir. Amma hər kənbaşa düşür ki, Azərbaycan hansı vəziyyətdədir. Əger hansısa dövlət Lapşinin ekstradisiyasını istəyərsə ve Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı ciddi qərar verərsə, bəyanat səsləndirərsə, o zaman bu nəzərə bir ölkədir. Əks təqdirdə, orada ədliyyə naziri özbaşılı

rus əsgərinin qaytarılması ilə bağlı hansı proseslər getmişdi. Hər iki tərəf ciddi tələblər irəli sürürdü. Amma o zaman Rusiya dediklərinə əməl etmədi. Düzdür, ölkəmizə münasibəti müsbət yönə dəyişdi, amma vədlərinə yerine yetirmədi. İndiki şəraitdə dövlətlər ərazi bütövlüyümüzə bağlı ciddi ad-

Əli İnsanovla bağlı daha bir məhkəmə, daha bir hökm

Məhkəmə sabiq nazirlə bağlı hökmü qüvvədə saxladı

Iyunun 22-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsində sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanovun apelyasiya şikayəti üzrə məhkəmə prosesi keçirilib. Virtualaz.org saytının xəbərinə görə, prosesə hakim Əflatun Qasimov sədrlik edib. Xatırladaq ki, bundan əvvəl sabiq nazir prosesin onun iştirakı olmadan keçirilməsi ilə bağlı məhkəməyə ərizə göndərib. Bu səbəbdən məhkəmə İnsanovsuz keçirilirdi.

Prosesdə Əli İnsanovun vəkili Ağaveyis Şahverdi çıxış edərək apelyasiya şikayətinə məhkəmə istintaqı aparılmaqla baxılmasını istəyib: "Birinci instansiya məhkəməsində təkrar ekspertiza keçirilməsi ilə bağlı vəsatət qaldırıq. Çünkü ekspert rəyi tam deyildi. Amma vəsatətimiz təmin olunmadı. Əli İnsanovun guya psixotrop dərmanlar saxladığı iddia olunan qabın üzərində barmaq izləri ilə də bağlı ekspertiza keçirilməsini istəyirdik. Əger Əli İnsanov o qabdan istifadə edib, üzərində onun əl izləri olmalı idi. Əli İnsanovun cirdişi iddia olunan protokolun da ekspertizası keçirilmədi. Potokol cirilmişdisə, üzərində əl izləri olmalı idi. Yazıblar ki, guya Əli İnsanov psixotrop tərkibli həbələri özü qəbul edirmiş və bu məqsədə də onları qabda saxlayıb. Amma kimyavi ekspertiza keçirib onun qanında psixotrop tərkibli maddələrin olub-olmadığını müəyyən etmədilər".

Vəkil şahid Anar Təhməzovun məhkəmədə dindirilməsini istəyib. Deyib ki, birinci instansiya məhkəməsində Anar Təhməzov şübhə qabı Əli İnsanovda görmədiyini demişdi. Amma hökmədə yazılıb ki, Anar Təhməzov Əli İnsanovun o qabdan dərmanları götürüb istifadə etdiyiğini görüb. "Bu ziddiyətin aydınlaşdırılması üçün Anar Təhməzov bura çağırılıb dindirilməlidir" - vəkil bildirib.

Keçmiş nazirin müdafiəcisinin dediyine görə, Əli İnsanovun cezəcəkme müəssisəsində eşyalarının saxlanıldığı otağa baxış keçirilərkən hal şahidləri çağırılıb, amma onun özünü dəvət etməyiblər. "Bu işdə hesab edirik ki, Əli İnsanov haqda qərar artıq hazırdır və mənim burada çox danışıb, səbutları ortaya qoymağımı ehtiyac yoxdur" - deyə vəkil bildirib.

Vəkil çıxışının sonunda Əli İnsanovun barəsindəki cinayət işinə bərəetverici əsaslarla xitam verilməsimi istəyib. Prosesdə zərərçəkmiş Anar Məmmədov da iştirak edib. O, sabiq nazir barəsində hökmün qüvvədə saxlanılmasını, apelyasiya şikayətinin təmin edilməməsini istəyib. Dövlər ittihamçısı Ceyhun Budaqov da hökmün dəyişdirilməsinə heç bir əsas olmadığını bildirib. Məhkəmə qısa müşavirədən sonra hökmün qüvvədə saxlanıldılığını elan edib.

na Ümumrusiya Azərbaycan prezidentinin cəsarətinin yüksək olduğunu yaxşı bili-rəm. Çok cəsərli bəyanatlar verib, bu təşkilatın bağlanmasına nail ola bilməzdi. Əslində bu və ya digər tədbirlər həyata keçirir. Yaxınlarda qəbul edilən Avropa Parlamentinin qərarına Rusiyanın da təsir etdiyini düşünmək mümkündür. Azərbaycan prezident seckilərinin bir il qalmış daim Kreml ölkəməzə təzyiqlər həyata keçirməyə çalışır, daha çox qoparmaq iddiasında olur.

Təbii ki, Lapşinə bağlı qərar canlıları Konqresinin ləğv olunması ilə bağlı təqdimat verib, bu təşkilatın bağlanmasına nail ola bilməzdi. Əslində bu və ya digər tədbirlər həyata keçirir. Yaxınlarda qəbul edilən Avropa Parlamentinin qərarına Rusiyanın da təsir etdiyini düşünmək mümkündür. Azərbaycan prezident seckilərinin bir il qalmış daim Kreml ölkəməzə təzyiqlər həyata keçirməyə çalışır, daha çox qoparmaq iddiasında olur.

□ Cəvənşir Abbaslı

ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrleri illərdür ki, Azərbaycan və Ermənistana səfər edir. Hər sefərdən sonra münaqışının həlli ilə bağlı müsbət fikir formalaşır, əksinə, pessimizm daha da dorinləşir. Beleçə, 23 ildir ki, Minsk Qrupu Qarabağ münaqışının həllinə nail ola bilmir.

Həmsədrlerin Ermənistana və Azərbaycana son səfərləndən sonra onlardan müsbət nə isə gözəlməyin menasız olduğu rəyi daha da gücləndi. Artıq tanınmış konfliktoloqlarda da bu rəy formalaşır. Hətta belə fikirlər irəli sürülür ki, Minsk Qrupu həmsədrlerinin fealiyyəti, verdikləri bəyanatlardakı məqamlar Azərbaycana mane olur, maraqlarımızı ziddir.

Məsələn, konfliktoloq Elxan Mehtiyyev həmsədrlerin Bakı səfərindən sonra verdikləri bəyanatla əlaqədar ciddi fəsadların yarandığı barədə həyəcan təbili çalır. E. Mehtiyyev deyib ki, vəsiyətçilərin Bakı səfərinin ardına verdikləri bəyanatda onlar işğal edilmiş Kelbecər, Laçın, Qubadlı və Zəngilanə etdikləri səfərləri "Dağılıq Qarabağ ətrafindakı bir sıra ərazilər, o cümlədən Zəngilan, Qubadlı, Laçın və Kelbecər rayonlarına" səfər etdikləri bildirir. Onların işledikləri "bir sıra ərazilər" ifadəsi yeni termindir. E. Mehtiyyev qeyd edib ki, bu rayonlar əvvəller həmsədrler tərəfindən işğal olunmuş ərazilər adlansıda, bu bəyanatda, sadəcə, ərazilər adlandırılın: "Artıq ermənilər öz memnunluqlarını ifade edib-

Dağılıq Qarabağa geri qayıtmalıdır. Dağılıq Qarabağın statusu Azərbaycan icmasının geri qayıtmışından sonra Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini tapşmalıdır. Ermənistən bunu başa düşməlidir. Azərbaycan ərazi bütövlüyünün pozulması ilə heç vaxt barışmayacaq".

Konfliktoloq Əvəz Həsənov isə bildirdi ki, sözügedən bəyanatda Azərbaycanın marağına zidd ifadə dəyişikliyinin

ləri "ətraf ərazilər" adlandırır, lakin həmsədrler adətən daha çox dəqiqləşdirməyə ehtiyac olsun deyə "Dağılıq Qarabağ və ətrafindakı işğal olunmuş ərazilər" ifadəsinə işlədiridilər. İşğal olunmuş rayonlar termini daha çox dəqiqləşdirməyə ehtiyac olanda işlədirildi. İşğal olunmuş və yaxud ətraf rayonlar paralel olaraq işlənir. Şübhəsiz ki, daha yaxşı və düzgün odur ki, "Dağılıq Qarabağ və ətrafindakı digər işğal olunmuş

təqnid etmək" məşğuldur. Onlardan konstruktiv tələblər edən bir dənə də olsun siyasi institut görməmişəm. Həmsədr nə etsin ki, Dağılıq Qarabağ munaqışəsi həlli müşkül görünən problemdir. Çünkü burada Rusyanın elə marağı var ki, onu yüz həmsədr olsa da həll etməkdə aciz qalacaq. Həmsədrlerle daimi təmasda olmaq, onları öz maraqlarımız üçün işlətmək lazım idi. Onlarla polemikaya girmək, Azərbaycanın münaqışədə nədən status-kvonun ləğv olunmasında maraqlı olduğunu inandırmak üçün daha çox işləmək lazım idi. Onlara torpaqların işğal altında olacağı müddətdə regiona hər zaman mühəribənin olacağını, buna isə işğala son qoyulmadan mümkün olmadığını sözdə deyil, müzakirələrə cəlb etmək səbüt etmək lazım idi. Bunu isə tek ölkə başçısı və Xarici İşlər Nazirliyi seviyyəsində deyil, siyasi partiyalar, vətəndaş cəmiyyəti və universitetlər vasitəsilə etmək mümkün idi. İndi həmsədrler tərəflər arasında münasibətlər dalana direnən bir zamanda yeni nə deyə bilərlər ki? Xüsusən de Rusiya kart-blanş verilir ki, her iki ölkəyə yaradığı problemi - münaqışının həllini çözəməkde yardımçı olsun. Bu arada ABŞ və Fransadan olan həmsədrler öz rollarını kiçidlər.

Rusiya XİN-in mətbuat kətibi Mariya Zaxarova isə dünən bildirib ki, həmsədrlerin regiona səfərinin yekunlarına dair bəyanatı Rusiya XİN-in məsələ ilə bağlı mövqeyini tam əks etdirir.

□ Etibar SEYİDAĞA

Konfliktoloqlar Qarabağla bağlı XİN-ə və cəmiyyətə çağırış etdilər

"Həmsədrlerin bəyanatında Azərbaycanın marağına zidd ifadə dəyişikliyi var..."

lər. Belə çıxır ki, həmsədrler zaman keçidkəcə bu əraziləri də mübahisəli ərazilər statusuna salmaq istiqamətində işləyirlər".

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi isə həmsədrlerin bəyanatındaki bu məqamları bağlı ümumi açıqlamalar verməkə kifayətlənir. Nazirliyin mətbət-at kətibi Hikmət Hacıyev bildirib ki, həmsədrlerin regionala səfərlərinə Azərbaycanda iciti-

mai etiraz var: "Həmsədrlerin fealiyyətini dəstəkləsək de, yenəkun olaraq nəticə var: "Onların bəyanatında tərəflər substansiv danişqlara və siyasi iradeye çağırıldı. Ermənistən tərəfi bunu nəzərə almalıdır. Ermənistən rəsmilərinin son bəyanatları da göstərir ki, Ermənistən konstruktiv mövqə tutmur. ABŞ Dövlət Departamenti tərəfləi substansiv danişqlara çağırıldı. Azərbaycan icması

olması barədə deyilənlər əsasıdır: "Həmsədrlerin ritorikası və terminləri ciddi dəyişə bilməz. Bu, onların mediatorluğunu çətinləşdirir. İndiye kimi, həmsədrler öz terminlərində çox konkret idilər. 7 rayona hər zaman işğal olunmuş ərazilər deyirdilər, "Dağılıq Qarabağ rəhbərliyi"nə isə "de-faktō rəhbərlik" deyirdilər. Normalda bütün beynəlxalq təşkilatlar və ekspertlər işğal olunmuş ərazilər" ifadəsi işlədirsin. Bu cür ince nüanslara bağlı Azərbaycan tərəfi həmsədrlərə öz mövqeyini çatdırılmalıdır".

Ə.Həsənov onu da dedi ki, Azərbaycan cəmiyyətini həmsədrlerin hansı termini necə işlətməsindən çox, onların mövcudluğu və yaxud vəsiyətli zamanı hansı nəticəni əldə edəcəyimiz düşündürməlidir: "Azərbaycanda kimin gücü və imkanı var həmsədrleri

Kürd dövləti sentyabrdada yarana bilər-referendum qərarı

İraq kürdlərinin lideri sentyabrdada referenduma gedəcəklərini deyir, Trampın çağırışlarını qəbul etməyən kürdləri ürəkləndirən nədir?

Sımalı İraq kurd muxtarıyyətinin rəhbəri Məsud Bərzani bəyan edib ki, sentyabrin 25-də keçiriləcək referandum qərarından vəz keçməyəcək. "France-24" kanalına müsahibəsində Bərzani referendumun indi keçirilməsi ilə bağlı suala "nə üçün indi olmasın" suali ilə cavab verib.

Bərzani deyib ki, onlar müstəqillik referendumunu bir neçə dəfə təxirə salıblar. Əlavə edib ki, əvvəlcə digər problemləri həll edib, bölgədə sabitlik yaratmaq, daha sonra referandum keçirməyi düşünsələr, o zaman "çox uzun zaman" gözleməli olacaqlar. Eyni zamanda əlavə edib ki, referandum qərarı deyidirilə bilməz, sentyabrin 25-də mütləq keçiriləcək. Qonşu İran və Türkiye, o cümlədən ABŞ və AB ölkələ-

rindən etirazlarına gəlince, Bərzani deyib ki, heç bir ölkə birmənali şəkildə referenduma qarşı çıxmayıb, sadəcə, 25 sentyabrdan sonra ola biləcəklərlə bağlı narahatlıqlarını dile getiriblər.

Bağdadla əlaqələr haqqında danişan Bərzani deyib ki, münasibətlərin bu şəkilde davam etdirilməsi mümkün deyil. Ancaq eyni zamanda deyib ki, qan tökülməməsi üçün əlindən geləni etməye hazırlıdır. Gözənilən mührəbinin İraq ordusu, yoxsa könüllü "Həşdi Şabi" qüvvələri ilə ola biləcəyi haqda suala cavab olaraq Bərzani bu barədə nəsə deyə bilməyəcəyini, ancaq baş nazir İbadı ilə münasibətlərinin mükəmməl olduğunu və fəaliyyətlərini koordinasiya etdiğini deyib.

Qeyd edək ki, İraq kürdləri 1971-ci ildə hüquqi olaraq, 1990-ci illərdə isə faktiki olaraq muxtarıyyət əldə ediblər. İraqın Amerika tərəfindən işğalindan sonra isə kürdlər faktiki olaraq daxili müstəqillik əldə ediblər. Mərkəzi Ərbildə yerləşən kurd

Məsud Bərzani

birliliklər ilə kurd peşmərgələri arasında mübahisəli ərazilərlə bağlı gərginlik var.

Bərzanının həm İraq hökuməti, həm de Türkiye və İranla yaxşı əlaqələri olsa da, kurd dövlətinin yaradılması ne İran, ne də Türkiye'nin maraqlarına cavab vermir. Türkiye Bərzanini mərkəzi İraq hökuməti ilə aralarında olan soyuq münasibət səbəbi ilə dəstəkləyir. Ancaq Şimalı İraqda kurd dövlətinin yaradılması istenilən halda Türkiye'de kurd separatizmini alovlanırdı. Bu səbəbdən de Ankara Bərzanının dövlət qurmasından narahatdır. Üstəlik, baş verə biləcək Ərbil-Bağdad mührəbinin zərərləri Türkiye'ye də dəyərək.

İran isə həm öz ərazisindəki kürdlərin fəallığından, həm

qıñ ki, əsas müzakirə mövzularından biri də kurd dövləti olub. Ancaq kürdlər də səbirsizlər. Çünkü indi Bərzanı üçün əsl fürsətdir. Hazırda İraq qüvvələrinin başı İŞİD-lə mührəbəye qarışır, dünyanın diqqəti Suriyada və İraqda İŞİD-ə qarşı mührəbəye qarışır. Gələcəkde İŞİD məsəlesi həllini tapdıqdan və İraq mərkəzi hökuməti gücləndikdən sonra Bərzanı üçün müstəqillik daha da çətinləşəcək. Bu səbəbdən də özünnü də dediyi kimi, kurd lider "bu günün işini sabaha qoymaq istəmir". Hər halda, referenduma 3 ay qalır və Yaxın Şərqi 3 ay ərzində çox ciddi hadisələr baş verə bilər. Bəlkə də buna görə Bərzaniyə hələ də çox ciddi etirazlar yoxdur.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Sabunu Rayon Məhkəməsinin binasında lağv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Energetika və Nəqliyyat Saholündə Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin həbsdə olan sabiq rəisi, general-major Akif Cəvdarov və onunla birlikdə həbs edilən üç MTN əməkdaşının məhkəmə baxışı davam edir.

Məhkəmədə zərərçəkmiş qismində "Bakı Metropoliteni"nin keçmiş rəhbəri Tağı Əhmədov da dindirilib. O, Akif Cəvdarova verdiyi 3 milyon məbləğində olan vəsaiti geri tələb edir. Məhkəmədən sonra Tağı Əhmədov proseslə bağlı jurnalistlərə heç bir açıqlama verməsə də, mətbuatda onun ifadəsi, cümləbəcümə yayılıb. Uzun süren müzakirələrin qısa məzmunu budur ki, Tağı Əhmədov 3 milyonunu tələb edir və bildirir ki, bu vəsait onun halal qazancıdır. Ancaq konkret olaraq bu qədər vəsaitin mənbəyini hələ də açıqlamır. Məhkəmədə dəfələrlə bu baredə suallar veriləsə də, Tağı Əhmədov və onun nümayəndəsi sualdan müxtəlif formada yayınırlar. Sonda isə Tağı Əhmədov əsəbileşərək, ənənəvi frazasi ilə bildirib ki, bu vəsaiti haradan əldə etməsinin heç kime dəxli yoxdur. Daha önce isə o, bildirib ki, vəsaiti 44 illik əməyi zəmanı qazanıb. Həmçinin Tağı Əhmədov qeyd edib ki, işlədiyi dövrə 3 milyon manat o qədər də böyük pul deyildi.

Məhkəmə prosesində uzun müzakirələr, mübahisələr yaşansa da, Tağı Əhmədov bu qədər vəsaitin mənbəyini sona qədər açıqlamaqdən imtina edib.

Qeyd edək ki, Tağı Əhmədovun tez-tez hallandırıldığı 44 illik əmək haqqı 3 milyon manat etmir. Hətta o yeməyib-icməyib bu illər ərzində maaşını yüksəydi, yenə də 3 milyon manat qazana bilməzdi. O, 44 illik əmək haqqı dedikdə 1970-2014-cü illərdə Bakı Metropolitenide müxtəlif işlərdə çalışıb qazandığı vəsaiti nəzərdə tutur. Akif Cəvdarovun Tağı Əhmədovdan aldığı

Tağı Əhmədovun 3 milyonluq davası özüne qarşı yönələ bilər

Bakı Metropoliteninin sabiq rəhbərinin Akif Cəvdarova verdiyi 3 milyon uğrunda mübarizəsi davam edir, ancaq məsələdə qaranlıq məqamlar hələ də açılmamış qalır...

Tağı Əhmədov

3 milyon manat 44 ilə bölündə hər il 68182 manat, hər ay isə 5681 manat pul düşür. Bele çıxır ki, Tağı Əhmədov məhələ işlədiyi dönləmlərdə məhz hər ay 5682 manat qazanıb. Halbuki bu pulu toplaması üçün ailəli və iki övlad atası olan Tağı Əhmədovun tunnel qurğuları və yol xidmətində tunnel fəhləsi işləyərkən hər ay ailəsinin ehtiyacından əlavə ən azı 5681 manat qazanması lazımdır. Bu isə reallıqdan uzaqdır.

Bəs bele olduğu halda Tağı Əhmədovu qanunvericiliyə görə nə gözləyir?

Hüquqşunas Əsabəli Mustafayev "Yeni Müsavat" bildirib ki, təqribən 20 ilə ya-xındır ki, gəlirlər haqqında illik bəyannamənin verilməsi haqda qanun var:

"Lakin elə həmin qanunla da onun qüvvəyə minməsi hələ ki dayandırılıb. Bütün Avropa ölkələrində, eləcə də Rusiya, Gürcüstan və digər ölkələrdə bele bir qanun var.

Tekce Azərbaycanda bu, qüvvəyə minməyib. Xüsusilə də təklif olunurdu ki, heç ol-

masa dövlət qulluğunda olan şəxslərə bu qanun şamil olsun ki, korrupsiyanın qarşısı alınsın. Hərçənd ki, bizdə məmurlar çox vaxt gəlir və əmlaklarını digər şəxslərin adına rəsmiləşdirirlər. Ona görə də bu, total olmalıdır. Ancaq yene də hətta məmurlar barəsində də bu qanun işlək olsa, hesab edirəm ki, bu, onları müəyyən mənada çəkindirən. İndi də Tağı Əhmədov deyə bilməzdə ki, Cəvdarova 3 milyon pul vermişəm, onu qaytarın. Xüsusilə də əger qarşı təref təkzib edirəm, iş çətinleşir. Hüquqşunaslar və digər korrupsiya əleyhinə mübarizə aparan şəxslər, müəssisələr daim deyir ki, yuxarıda qeyd etdiyimiz qanun bizdə də işləməlidir. Çox təessüf ki, qanun qüvvəyə minməyib və tətbiq olunmur. Ona görə də bizdə korrupsiya bu səviyyədədir".

Hüquqşunas bildirib ki, əger Tağı Əhmədov iddia etdiyi pulu verdiyini faktla təsdiq edirəm, əlbəttə ki, bu, geri qaytarılmalıdır: "Əger "Deklarasiya haqqında" Qa-

nun qüvvədə olsayıd, Tağı Əhmədova sual vermək olardı ki, sən bu pulu haradan almışan və sübut et ki, sənədə bu qədər vəsait olub. Həmin qanun qüvvədə olmadığından Tağı Əhmədova heç bir irad bildirmək olmur. Ancaq mənəvi iraddır ki, məmurdə bu qədər pul olub. Onun maaşını yüksib bu qədər pul əldə etməsi də real deyil. Tağı Əhmədov pulun mənbəyini göstərə biləmədiyi üçün qarşı tərefin vəkilləri bundan istifadə edirlər. Tağı Əhmədovun həbs olunub-olunmayıacağı məhkəmədən asildir. Əgər sıfırsıvarsı, məhkəmə qərar çıxaraçaq ki, həmin adamdan 3 milyon vəsait alınsın. Baxmayaraq ki, Əhmədov bu pulun onda olduğunu sübut edə bilər".

Ə. Mustafayev məhkəmədə tez-tez pulun mənbəyi ilə bağlı verilən sualın hakim tərəfindən çıxarılması məsələsinə də toxunub: "Bu, Tağı Əhmədovun qorunmasına yönəlmüş addımdır. Çünkü vəkillər onu çox suala tutular, məlum olacaq ki, Əhmədovun 3 milyonunun mənbəyi korrupsiadır. Ona görə də həkimlər də maraqlı deyil ki, Tağı Əhmədov haqqında orada hansısa neqativ fikirlər səslənsin. Biz bunun çox şahidi olmuşuq ki, ittihama sərf etməyən sualları məhkəmə çıxarı. Çox təessüf ki, bu hal geniş yayılıb. Hərçənd ki, bu da ədalətli araştırma hüququnun pozuntusudur".

□ Əli RƏİS

qişə nəticəsində saxlanılan şəxslərə baş çekmə beynəlxalq humanitar hüquq normalarına görə BQXK-nin manda-

tıdır". Qeyd edək ki, iyunun 20-də axşam saatlarında Ermenistan silahlı qüvvələrinin keşfiyyat-təxribat qrupu qoşunların temas xəttində müdafiə xəttini keçməyə cəhd göstərib.

Müdafıə Nazirliyinin yaydığı məlumatata göre, bölmərimiz tərəfindən aşkar edilən düşmənə qarşı görülen qabaqlayıcı tədbirlər nəticəsində keşfiyyat qrupu itki verərək geri çəkilməyə məcbur edilib.

Təxribat qrupunun bir üzvü, 1974-cü il təvəllüdü Zaver Hovanis Karapetyan ələ keçirilib.

Abbas Abbasovun oğlu Azərbaycanla sərhəddə hotel tikir

Sabiq deputat Aydın Abbasov Dərbənddə yaşayış kompleksinin inşasına başlayıb

Azərbaycanın baş nazirinin keçmiş birinci müavini, Abbas Abbasovun oğlu Dağıstanın Dərbənd şəhərinin tarixi hissəsində yerləşən Nizami parkının yanında coxmərtəbəli VİP yaşayış kompleksi inşa etdirir. Bu barədə "RİA Dagestan" agentliyi xəbər yayıb. Agentliyin məlumatına görə, parkın ərazisində sürətli templə "Derbent-Plaza" yaşayış kompleksinin tikintisi davam edir. Baxmayaraq ki, parkın ərazisində hər hansı tikinti işlərinin aparılması qadağan olunmuşdu.

Virtualaz.org Dağıstan mediasına istinadən yazar ki, tikinti işləri bir neçə ay əvvəl başlayıb. Apreldə binanın cəmi 3 mərtəbəsi tikilmişdir, iyunun 20-nə olan məlumatata görə, binanın artıq 7-ci mərtəbəsi tamamlanmışdır. "Bəzi məlumatlara görə, bu layihə bir qrup sahibkar tərəfindən həyata keçirilir ki, onların arasında Dağıstan rəhbəri Ramazan Abdulatipov yaxın dostu olan Abbas Abbasovun oğlu da var. Habelə fəhlələr arasında dolaşan şayiələrə görə, Rusiya İştintaq Komitəsinin yerli idarəsinin rəhbərinin də bu tikintiye aidiyəti var. Görünür, inşaatçıların saymazyana hərəkətinin də səbəbi buradan qaynaqlanır, onlar KİV-lərdə tikintinin qanunsuz olması bəredə yazılınlara əhəmiyyət verirlər" - "RİA Dagestan" bildirir.

Abbas Abbasovun oğlu Aydın Abbasov keçmiş deputatdır, bir vaxtlar Azərbaycanda da biznes aktivləri mövcud idi. Rusiya saytı yazar ki, tikinti Dərbənddəki tarixi-mədəni əhəmiyyətə malik olan Nizami parkında həyata keçirilir. Dərbənddəki həmyerilərimiz isə bildirirlər ki, xəbərin bu hissəsi doğru deyil. Hotelin tikinti işləri parkın kənarındaki sahədə aparılır. Xəbəri bu şəkildə yanaların özəl məqsədləri var.

Nizami parkında əsaslı tikinti qadağandır. Xüsusən də parkın ərazisində 2015-ci ildə XVI əsrə aid qəbiristanlıq aşkar edilib. Lakin park baxımsızlıqdan xarabalığa və zibilliye çevrilib. Nizaminin parkda yerləşən heykeli de baxımsızlıq ucbatından zədelənib. Belə məlumatlar var ki, Azərbaycan tərefi parkın abadlaşdırılması təşəbbüsü ilə çıxış edib, hətta bu məqsəd üçün bir neçə milyon manat vəsaitin ayrıldığı da qeyd olunur. Lakin illərdir ki, dahi şairin adını daşıyan parkın abadlaşması gerçekleşir. Ara-sıra parkda tualet açılması, sirk quraşdırılması kimi xəbərlər yayılır və hər dəfə də dahi şairin adını daşıyan parkın bərbəd durumu gündəmə gəlir. Abbas Abbasovun oğlunun adının Dərbənddə tikinti işinə qarışması bu problemi növbəti dəfə gündəmə qaytarıb. Ümid edirik ki, bu dəfə parkın abadlaşdırılması məsəlesi nəhayət ki, çözülecek.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Xaricdə oxuyan din adamları ilə bağlı qadağa yumşaldı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanuna dəyişiklikləri təsdiq-ləyib. Virtualaz.org AzərTAC-a istinadən bildirir ki, dəyişikliklərə əsasən 1-ci maddənin dördüncü hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilir: "Dini mərkəz tərəfindən dəvət edilmiş din xadimləri istisna olmaqla, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən dini təbliğat aparılması qadağandır".

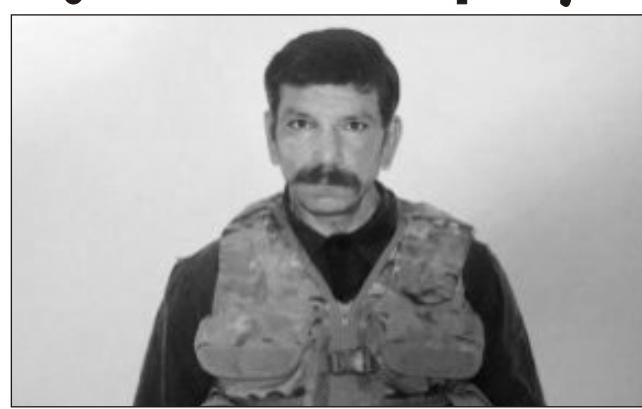
21-ci maddenin üçüncü hissəsinin ikinci cümləsi isə aşağıdakı redaksiyada verilib: "Xaricdə dini təhsil almış Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları Qafqaz Müləmmənləri İdaresi tərəfindən müvafiq icra hakimiyəti orqanı ilə razılışdırmaqla islam dininə aid ayin və mərasimlərin aparılmamasına buraxıla bilərlər".

24-cü maddenin ikinci hissəsi də dəyişdirilib və aşağıdakı redaksiyada verilib: "Vətəndaşların təhsil almaq üçün xarici ölkələrin dini tədris müəssisələrinə göndərilməsi, dini tədris müəssisələri tələbələrinin və müəllimlərinin, habelə din xadimlərinin və mütəxəssislərinin mübadiləsi müvafiq icra hakimiyəti orqanı ilə razılışdırmaqla dini mərkəz tərəfindən həyata keçirilir".

BQXK hərbiçilərimizin tutduğu erməni kəşfiyyatçısı ilə bağlı tərəflərlə dialoqa başladı

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi (BQXK) ötən gün Azərbaycan hərbiçiləri tərəfindən saxlanılan erməni ilə bağlı tərəflərlə dialoqa başlayıb.

BQXK-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlha Hüseynova APA-ya bildirib ki, BQXK saxlanılan şəxse baş çekmek üçün aidiyətli tərəflərlə ikitərəfli konfidensial dialoq aparır: "Müna-

Azərbaycan modelli dindarlıq

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Rusiyada keçirilən sorğunun nəticələrinə əsasən, ruslar arasında dinə meylin artması müşahidə olunur. Xüsusən də son illərdə gənc ruslar arasında dindarlığa, habelə din xadimi olmağa, dini məktəblərə meylin artması müşahidə olunur.

Rusiya xristian ölkəsidir, əhalinin yalnız 10 faizi müsəlmandır. 74 faiz əhali isə özünü pravoslav hesab edir. Eyni zamanda 5 faizə qədər ateist də var. Bütün postsovet respublikalarında olduğu kimi, Rusiyada da ateizmdən imtina dan sonra dine maraq artıb. Xüsusən də son illərdə Rusiyada yüksələn millətçi, pravoslav ruhunu tərənnüm edən təbliğatın da təsiri ilə dindarlıq yüksəlməkdədir. Pravoslavlıq Rusyanın milli ideologiyası kimi təbliğ olunur. Bu isə təbii ki, ruslar arasında dine meylliliyi artırır.

Oxşar tendensiya Azərbaycanda da müşahidə olunub. Müstəqillikdən dərhal sonra dən azadlığının elan olunması, 1992-ci ildə parlamentin qəbul etdiyi mütəraqqi "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanun ölkədə dinin təbliği üçün münbit şərait yaratdı. Məhz bu qanunun verdiyi azadlıqları səbəbi ilə həm müsəlman dini cərəyanları, həm də digər dirlərin missioner təşkilatları Azərbaycana gələrək təbliğat apar mağaya başladılar. Daha sonra hökumət dini qanuna bir neçə dəfə dəyişiklik edərək qaydaları sərtləşdirərək, Azərbaycanda dini fealiyyətlər böyük ölçüdə davam edib. Yalnız 2000-ci illərin əvvellərində müsəlman əhalisi arasında dindarlığın geniş yayılması özü ilə bir sira qadağalara səbəb olub. Bakıda azanın səsgücləndirici ilə verilməsi yasaqlanıb, Quran kursları bağlanıb, bir neçə məscid sökülib. 2010-cu ildə isə orta məktəblərde şagirdlərin baş örtüyü ilə dərse gelməsi qadağan olunub. Bundan sonra 3 etiraz mətinmiş ve silsilə həbslər olub.

Bütün bu proseslər Azərbaycanda dindarların fəallışması kimi xarakterize olunub. Azərbaycan hökuməti dini qrupların güclü şəkildə təşkilatlanmasından hər zaman narahat olub. Azərbaycanın yerleşdiyi region, şimalda Dağıstan və Çeçenistan kimi dini qrupların fəal olduğu bölgənin, cənubda İran və Türkiye kimi qüdrətli müsəlman ölkəlerinin olması, Yaxın Şərqi yaxın olmayımız Azərbaycan üçün hər zaman dini fealiyyətləri, xüsusən də aktiv dini qruplar məsələsinə həssas edib.

Xüsusən də "ərəb baharı" sonrası Yaxın Şərqi başlayan mühərribələrə dünyadan digər ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycandan da insanların qatılması hakimiyətin bu məsələdə narahatlığını haqqı çıxardı. Hüquq-mühafizə orqanları bu cür şəxsləri həbs etməsinə baxmayaraq hələ də çoxlu sayıda insanın radikal dini qrupların təsiri altında olduğunu güman edilir.

Ancaq eyni zamanda bir sira ekspertlər hökumətin din mövzusunda manipulyasiya etdiyini, ölkədə radikal dini qrupların hakimiyət və dövlət üçün ciddi təhlükə törətmədiyini bildirirlər. Onlara görə, hökumət bu amildən ölkədə söz azadlığını pozmaq üçün istifadə edir. Dünyaya Azərbaycanda ciddi dini təhlükə olduğunu göstərməyə çalışır. Təbii ki, hər iki mövqenin qəbul olunan və olunmayan tərəfləri var.

Ancaq aydın məsələdir ki, Azərbaycan artıq 27 ildir müstəqildir və müsəlman ölkə olaraq oturuşmuş dövlət-din münasibətləri sisteminin yaradılmasına ehtiyac var. Bunu artıq hakimiyət də anlayır. Daha əvvəl dini məsələləri qadağalarla həll etməye çalışan Azərbaycan hakimiyəti son illərdə dini fealiyyətən tənzimlənməsi üçün uyğun model tapmağa çalışır. Bu məqsədlə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin səlahiyyətləri son illərdə artırılıb, ona dini maarifçilik funksiyası verilib. Bundan başqa, komitə ölkə boynuca dini radikalizm və xurafata qarşı kampaniya həyata keçirib. Eyni zamanda dövlət başçısı Prezident yanında dini və multikulturalizm müşavirliyi yaradıb, dini fealiyyət üçün geniş səlahiyyətlər verib. Bütün bunların fonunda dövlətin dini fealiyyətləri öz elinə almaq, müəyyən mənənədən müstəqil qurum olan Qafqaz Müsəlmanları İdaresinə zəiflətmək tendensiyası hiss olunur. Bu da öz növbəsində yuxarıda qeyd etdiyimiz ölkədə dinin dövlət nezərətində olmasının məqsədindən xidmət edir.

Ölkə başçısı özü də dəfələrlə etiraf edib ki, Azərbaycanda dini sabitliyin olmasını və dini qrupların baş qaldırmamasının qarşısını almağın tərəfdarıdır. Bu məsələdə Azərbaycan hakimiyəti dine fransız layiqliyi prizmasından yanaşmaq, dini fealiyyətləri tamamen dövlət nezərətində saxlamaq və kənar qrupların dini sahəyə təsirini neytrallaşdırmağa çalışır. Bu isə təbii ki, rahat baş vermir. Çünkü müsəlman ölkələrin hamisində olduğu kimi, Azərbaycanda da dindarlığın artması tendensiyası qarşısızlaşdırıcı prosesdir.

Moldova prezidenti İgor Dodon iyunun 22-də Azərbaycana rəsmi səfər edib. "Moldova prezidentinin səfəri ölkələrimiz arasında ikiterəfli münasibətlərədən çox mühüm hadisədir. Əminəm ki, bu səfər Moldova-Azərbaycan münasibətlərinin dinamik inkişafına yaxşı təkan verəcək". APA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev möldəvəli həmkarı ilə görüşdən sonra mətbuatə bəyanatında deyib.

Prezident bildirib ki, görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərin geniş spektri müzakire olunub, gələcək birgə fəaliyyətin yolları müəyyənləşdirilib: "Biz bundan sonra da siyasi əlaqələri möhkəmləndirəcək və beynəlxalq qurumlarda birgə fəal işləyəcəyik. Prezidentin səfəri bizim bir-birimizə qarşılıqlı hörmətimizin və qarşılıqlı marağımızın göstəricisidir. Onu da qeyd etmək istərdim ki, Moldova prezidenti cənab Dodonun Azərbaycana rəsmi səfəri onun ilk rəsmi səfərlərindən biridir. Biz onun ölkəmizə gəlişini Azərbaycana hörmət əlaməti kimi qiymətləndiririk. Bu gün biz həmçinin ticari-iqtisadi əməkdaşlıqla bağlı məsələləri də çox geniş müzakirə etdik. Ticari-iqtisadi münasibətlərin bugünkü səviyyəsi, əlbəttə, bizi qane edə bilməz. Biz bilirik ki, qat-qat artıq potensial var. Energetika və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlığın da böyük perspektivləri var. Biz Azərbaycanda çoxlu nəqliyyat və enerji layihələri həyata keçiririk. Bu layihələr artıq çoxdan ölkəmizin hüdudlarından kənara çıxıb. Bu istiqamətdə möldəvalı tərəfdəşərlərimizlə əməkdaşlıq etmek maraqlı olardı".

"Mən prezident İlham Əliyevi Moldovaya rəsmi səfərə dəvət etdim. Onun Moldovaya sonuncu rəsmi səfəri 2005-ci ildə olub". APA-nın xəberinə görə, bunu Azərbaycanda səfərə olan Moldova prezidenti İgor Dodon mətbuatə bəyanatında deyib. Moldova prezidenti ümidi etdiyini bildirib ki, Azərbaycan prezidentinin gələn il Moldovaya səfər etməyə imkanı olacaq: "O vaxta qədər hansı konkret işlər göründüyü ilə tanınır. Hətta onun seçkilərdəki qalibiyəti dünyada Rusyanın bu ölkədə qalib gəlməsi kimi qələmə verilib. Lakin Rusyanın yanında olduğu bir şəxsin nazirlərə tövsiyə edirəm ki, bugünkü görüşümüzdən

vurğulanır. İstənilən halda ineqrasiyasının və Rumını-Moldova kimi bir dövlətin yaya birləşməsinin qarşısının alınması üçün ölkənin əhəmiyyət daşıdığı qeyd olunur.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, Moldova xarici siyaset kursunda ki-fayət qədər problemləri olan bir dövlətdir: "Ölkədə-

inteqrasiyasının və Rumını-

yaya birləşməsinin qarşısının alınması üçün ölkənin

əhəmiyyət daşıdığı qeyd olunur.

"Domokl qılıncı"dır. Dodon

Azərbaycana ölkəsinin ağır

iqtisadi böhrəndən çıxması

üçün dəstək istəməyə gələ

bilər. Çünkü onun rusiyayı-

nümlü siyaseti heç bir nəti-

Moldova prezidentinin Bakı səfəri - pərdəvarxası möqamılar...

Elçin Mirzəbəyli: "Dostlarımızın sayının artması bizə ziyan gətirmir"

sonra gələn il üçün konkret nəticələr əldə olunsun".

İgor Dodon Azərbaycan prezidenti ilə görüşdə çox böyük məsələlər blokunu müzakirə etdiklərini deyib: "Bu mövzuları strukturlaşdırısaq, əsasən üç istiqamət alınacaq. Bunlar - iqtisadiyyat, humanitar-sosial və siyasi istiqamətlərdir. İqtisadiyyata gəldikdə, vəzife ən yaxın vaxtda hökumətərək komissiya iclasını keçirməkdir. Təsəssüf ki, 2012-ci ildən bəri hökumətərək komissiya rəhbərərinin nazirlər səviyyəsində iclasları keçirilməyib. Çox ümidi edirik ki, həmin iclas yaxın vaxtlarda, yaxşı olardı, bu ilin sonuna dək keçirilsin".

Qeyd edək ki, ötən ilin noyabrında prezident seçilən Dodon rusərəst mövqeyi ilə tanınır. Hətta onun seçkilərdəki qalibiyəti dünyada Rusyanın bu ölkədə qalib gəlməsi kimi qələmə verilib. Lakin Rusyanın yanında olduğu bir şəxsin nazirlərə tövsiyə edirəm ki, bugünkü görüşümüzdən

ki siyasi qüvvələrin hədəfləri də fərqlənir və daha qabarıq şəkildə nəzərə çarpır. Bir hissə avrointeqrasiya

tərəfdarı, digər hissə isə rusiyönümlüdür. Moldova

ciddi iqtisadi potensialı və təbii resursları olmayan bir

ölkə kimi avropalı investorlarin diqqətini cəlb etmir.

Aqrar ölkə olduğu üçün bu

ra yarımçıraqın sayı da azdır.

Moldova nəinki qlobal müstəvidə, hətta MDB məkan-

nında belə söz sahibi olan

bir ölkə deyil. Bu baxımdan,

əlaqələrin indikindən daha

yüksek səviyyədə olması

ürünə də ciddi əsas yox-

dur. Dodon Moldova prezidenti olsa da, ölkəni Rusiyanın layihələrinə qoşmaq

düyündə deyil. Hazırda Kremlin Moldovaya 2 təzyiq

mənşəti var: Dnestriyani və maraqlı görünənə də Qa-

qauz yeri. Moldova Konstitusiyana görə, əgər ölkə

başqa bir ölkə ilə birləşə-

sə, indiki halda Ruminiya ilə

o zaman Qaqqauz Yeri Mol-

ce verməyib. Ölkə iqtisadi

çətinliklərə üz-üzə qalib və

Avropanın da dəstəyindən

mehrum olub".

Politoloq hər iki ölkənin ərazi bütövlüyünün pozulduğunu da qeyd etdi:

"Moldova müstəqil hüququn subyekti kimi bəyləxləq birliyin üzvüdür.

Azərbaycan kimi Moldova-

nın da ərazi bütövlüyü po-

zulub. Hər iki ölkənin bu

müstəvidə əlaqələrinin in-

kişafı vacibdir. Ərazisinin

böyüklüyündən-kiçikliyin-

dən asılı olmayaraq istəni-

lən ölkəni dəyərləndirmək

lazımdır. Dostlarımızın sa-

yının artması bizə ziyan gə-

tirmir. Azərbaycanla Bela-

rusun əlaqələrinə də do-

daq büzənlər vardi. Amma

nəticədə bu münasibətlə-

rin önem daşıdığını hər

kəs şahidi oldu. Kollektiv

Təhlükəsizlik Məqaviləsi

Təşkilatı çərçivəsində və

Lapşınə bağlı məsələdə

Belarusun davranışları bu-

na sübutdur. Bu baxımdan,

Moldova da bizim üçün az

əhəmiyyət kəsb etmir".

□ Cavanşir Abbaslı

Azerbaycanın sonuncu - sabiq milli təhlükəsizlik nəziri Eldar Mahmudovun yaxın çevrəsinə daxil olan bankırlardan biri də Cingiz Əsədullayevdir. Eldar Mahmudov vəzifədə olarkən Ç. Əsədullayevin də işləri pis getmirdi. Onun rəhbərlik etdiyi "Azəriqazbank" a əmlaklarını girov qoyub kredit götürən müştərilər sonradan çox böyük problemlərlə üzləşirdilər. Hətta Ç. Əsədullayevin bankında ən kiçik bankların belə gözlədikləri, riayət etdikləri qaydalar çox kobud şəkildə pozulurdu - əmanətlərə belə xəyanət edirdilər.

Bunları Ç. Əsədullayevin ağ kostyumu bankır portretində qara ləkələr də hesab etmək olar. Əlbəttə ki, Ç. Əsədullayev bunları özbaşına etmirdi. Həmin portretdə Eldar Mahmudova siğindiği da aydın seziıldı. Eldar Mahmudov arxasında olmasayıd, heç bu əmələləri etmezdi də. Çox aydın şəkildə hər kəs deyildirdi ki, gedin kime isteyirsiniz deyin, biz kəsdiyimiz başa sorğu-sual yoxdur. İllərle Cingiz Əsədullayevin rehbərlik etdiyi bank belə işləyib. İş adamlarının müflis edilməsi, əmlaklarının, ema-

xarılması demək idi, lakin iki oğlumuzu qorumaq üçün razılaşdıq, notariusa gedildi, səhmlər dövr edildi və bundan sonra borclarımızla baş-başa qaldıq".

Zorən əmlakı əlindən alinan adama əmlakının real dəyerinin 3-5 faizini vermək halallıqdır? Və ya etibar olunan əmanətin - brilyantın sadə şüşə ilə əvəzlənməsi halallıqdır? Əlbəttə ki, deyil, bunun bir adı var - əmanət xəyanət etmek!

Bu iki fakt Ç. Əsədullayevin bankı hansı üssüllərlə, kimə arxalanaraq böyüdüyüntü ortaya qoyur.

Hazırda E.Mahmudova bağlı olan iki bankırdan biri - Beynəlxalq Bankı böyrü üstə qoyan sabiq sədr Cahangir Hacıyev həbsdədir. C.Hacıyev E.Mahmudovun qudasıdır. Ç. Əsədullayev isə onun dostudur. E.Mahmudov vəzifədən çıxarılanı qədər Ç. Əsədulla-

Cingiz Əsədullayev

Eldar Mahmudov

Eldar Mahmudovun kölgəsindəki bankının azadlıqda qalmاسının sırrı...

10 milyonlarla pulun ölkədən çıxarılmasında əli olan Cingiz Əsədullayevi qoruyan kimdir?

nətlərinin, girovlarının əllerindən alınması hesabına özleri varlanırdılar. 2015-ci ilin oktyabrına - Eldar Mahmudov vəzifəsindən çıxarılanı qədər durum belə idi.

E.Mahmudov işdən çıxarıldı, Cingiz Əsədullayev bankdakı otağında başının üstüne vurduğu onun böyük ölçülü portretini çıxarıb geniş iş masasının altına qoydu.

Amma ona arxalanıb müflis duruma saldığı sahibkarlarına da qalaqlanmış şikayətləri araşdırılmışdı.

Məsələn, "Azəriqazbank"da brilyant əməliyyatı haqqda məlumat vermişdir. İş adımı Maqsud Mahmudov banka girov qoymuş brilyantların şübhə ilə əvəzləndiyini, özünün isə MTN-ə çağırıla-raq hədələndiyini, üstəlik, 30 min dollar ondan pul alındığını da açıqlamışdı. Bundan başqa, Ç. Əsədullayevin bankında qanunsuzluqla üzləşmiş sahibkar Haqverdi Məmmədovun həyat yoldaşı Elmira Məmmədova "Sumqayıt ağaç emalı" ASC-nin onun ailəsindən alınması haqda prezidentə ünvanlılığı, surətini redaksiyamızda təqdim etdiyi müraciətində yazdı: "Bizim heyatımızı mehvədən "AGBank"ın rəhbəri, eks-deputat Cingiz Əsədullayevdir. Biz təkcə mülkünü itirən sahibkarlardan deyilik, biz hər şeyi əlindən alındıqdan sonra borcunu talebin tərəfənə buraxılmış və dincliyini, evini, ev əşyalarını da itirmiş bir sahibkar ailəsiyik. 2005-2006-ci illerde ailəmizin sahibkarlıq fealiyyətini gücləndirmək üçün hər şeyimizi topladıq, üstəlik.

gerçekləşdirmək üçün kredit lazımlı idi deyə "AGBank" a müraciət edildi. Müəssisə kredit alındığı ərəfədə 12 milyon manat dəyərində qiyənləndirildi. Üst-üstə 5 milyon manat kredit limiti ayrıldı. Müəssisə işini da-ha da gücləndirdi və işin ən parlaq vaxtında banka parket istehsal edən xətt alınmasına kredit ayrılmasi üçün müraciət edildi. Müəssisə bu dəfə 18 milyon manat dəyərləndirildi. Bankdan bildirildi ki, siz mövcud vəsaitinizle avadanlığı Almaniyadan getirin, müəssisənin xammal və iş davamıyyəti üçün tezliklə sizə istədiyiniz məbləğ ayrılaceq".

Sahibkarın həyat yoldaşı yazırkı ki, heç gözləmədikleri halda bank kredit verməkdə imtina edib: "Bütün vəsaitlər yeni avadanlıqla sərf edilmişdi. Müəssisə krediti ala bilmədi, işdə problemlər yaşandıq-başladı. Xammal almağa, borclara, kreditlərə görə ödənişlərə görə çətinliklə üzləşdiq və heç cür anlamadıq ki, nə üçün bank bu addimi atdı. Amma çox keçmedi ki, her şey aydın oldu. Cingiz Əsədullayev həyat yoldaşımı yanına çağırıraq bildirdi ki, milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov bizim sənədləri istəyir. Yoldaşımı deməsi ki, sənədləri verməyəcəyi təqdirdə tezliklə onu və oğlanımı həbs edəcəklər. Cingiz Əsədullayev bizə bildirdi ki, konkret "hə", ya "yox". "Hə" olacaq təqdirdə bunun əvəzində 500 min - 1 milyon manat halallıq da verilecek ki, işe bağlı başqalarından aldığımız şəxsi borclar qaytarala bilək. Bu, hər şeyimizin əldən ci-

yev E.Mahmudovla quda olması haqda məlumatları təkzib etmirdi. Mahmudov vəzifəsini itirəndən sonra isə Ç. Əsədullayev dedi ki, o, Mahmudovun qudası deyil, dostudur:

"Milli təhlükəsizlik naziri ile dostluq etmək ne vaxtdan bəri kompromat və ya ayib iş sayılır? Onunla ənsiyyətimiz olub-sa da bu, hər hansı təxribatçı və ya casusla yox, aparıcı nəzirlərdən biri ilə ünsiyyət olub. Burada məntiq hanı? Bu nazirlikdə belə qanun pozuntularının baş verməsi o zaman kimin ağlına gələ bilərdi? Bu haqda kim danışır? Bunu kim mühabimə edib pisləyirdi? Bütün ölkə onuna ünsiyyət girir, danışırı. İndi belə çıxır ki, həmin adamların hamisini prezidentin və hökumətin düşmənləri siyahısına salmaq lazımdır?"

Ç. Əsədullayev özünü mümkün hebsdən sağortalamak üçün adlar çekir, eyni zamanda Eldar Mahmudovdan da keçə bilmir. Ona sadiqdir. Hər nə olsa da, onun hesabına "halal" milyonlar qazanıb. Ən maraqlı odu ki, E.Mahmudovun bankları üzərindən qara işləri görən bankın bənərət gəzib dolaşır, həyatını yaşayır. "MTN işi" başlayanda xəber yayılmışdı ki, iş üzrə anlaşmaların bir ucu da "Azəriqazbank"a uzanır. Eldar Mahmudov MTN-ə rəhbərlik etdiyi dövrlərdə qurumda ayrı-ayrı iş adamlarından alınan pullar "Azəriqazbank"a daşınaraq oradakı hesablara yatırılıb. Bu əməliyyatlara Eldar Mahmudovun köməkçisi və emisi oğlu Vüqar Mahmudov rəhbərlik edib. MTN-də yıgilan

rüşvet pullarının kisələrə doldurularaq banka rahat daşınmasına hazırlıq görülmüş. Ç. Əsədullayevin Şahin adlı sürücüsü onun xidmeti maşını - qara rəngli, Az 10 JO 900 nömrə nişanlı "Mutsibishi Pajero" ilə həftədə bir neçə dəfə MTN-ə gedərək oradan maşına yüklenən pul dolu kisələrle banka qaydırıb. Pulun sürücüye təhvil verilməsinə də Vüqar Mahmudov nəzarət edib. Sonradan qara pullar xaricdəki bank hesablarına ötürüllüb. "Beynəlxalq Bank işi"ndə dindirilən iş adamları arasında Əsədullayevin də adı keçirdi.

Bildirilirdi ki, Ç. Əsədullayevin də "maliyyə xəyanətlərində" iştiraki olub, Mahmudov-Hacıyev çətesi külli miqdarda pulları onun bankının vəsitsələrə ölkədən çıxarıb. Belə demək mümkünsə, Cingiz Əsədullayevin bankı haqda sensasion ittihamlar hələ arxaşı "MTN dağına" söykənəndə də vardi. 2015-ci ilin iyundən Kaliforniya Universitetinin ("KrebsOnSecurity") onlayn apteklərə bağlı apardığı araşdırılmalarında belli olmuşdu ki, internet üzərindən qanunsuz dərman satışı ilə məşğul olan onlayn apteklərin gəlirləri "tərəfdəşliq" proqramları vasitəsi ilə əsasən "Azəriqazbank"da "yuyularaq" nağdlaşdırılıb.

Görünən odu ki, E.Mahmudov vəzifədən çıxarılandan sonra Ç. Əsədullayevin itirdiyi yalnız mandati, yaxasındaki deputat nişanı olub. Onun bankı üzərində ölkədən çıxarılan milyonlarla talan pulunun hesabı isə sorulmur.

□ E.HÜSEYNOV

Daha bir qrup MTN-çinin mühakiməsi başladı

Dələduzluqda təqsirləndirilən sabiq MTN polkovniki Vüqar Güleli və onunla ittihəm olunan Ceyhun İbəyev, Vüqar Əsədov, Anar İsmayılov, Nicat Əliyevin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb.

Lent.az-in məlumatına görə, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Rahib Salmanovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Məhkəmə baxışı üçün iyulun 6-na iclas təyin edilib.

Qeyd edək ki, C.İbəyev, V.Əsədov, V.Güleli və Ni.Əliyev bir qrup vətəndaşın etibarından sui-istifadə edərək, onlara qarşı dələduzluq edib.

Bələ ki, həmin şəxslər zərərəkmiş Səriyyə Tahirovanın həyat yoldaşını həbsdən azad edəcəkləri vədi veriblər. Onlar qadın 147 min manat pulunu dələduzluq yolu ilə elə keçiriblər.

Bundan başqa, təqsirləndirilən şəxslər digər vətəndaşlara da qarşı dələduzluq ediblər.

C.İbəyev, V.Əsədov, V.Güleli və Ni.Əliyev Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda törəldildikdə) maddəsi ilə ittihəm olunur.

V.Əsədov, A.İsmayılov və C.İbəyev barəsində ev dustaqlığı qətimkən tədbiri seçilib.

V. Güleli leğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) sabiq polkovniki olub. O, uzun müddət Laçın rayon şöbəsinin rəisi olub. Hazırda təqaüddədir.

Sabiq "baş gəmiçi"nin yeni vəzifə təyinatı xəbəri təsdiqlənmədi

Aydın Bəşirov: "Ola bilsin ki, kimsə məni Fövqəladə Hallar Nazirliyinin binasında görüb"

Azərbaycan Dövlət Xəzər Deniz Gəmiçiliyinin sabiq rəisi Aydin Bəşirov Fövqəladə Hallar naziri Komələddin Heydərovun köməkçisi vəzifəsinə təyin edilməsi barədə yayılan məlumatlara münəsibət bildirib.

A.Bəşirov ölkə.az-a açıqlamasında yayılan məlumatların doğru olmadığını söyleyib: "Men necə vəzifəyə təyin edilmişəm ki, xəbərim yoxdur" Bilirsınız, bu "qız evində toydur, oğlan evinin xəbəri yoxdur" misalına bənzəyir. Mən heç bir vəzifəyə təyin olunmamışam, evimdə istirahət edirəm. Ola bilsin ki, kimsə məni Fövqəladə Hallar Nazirliyinin binasında görüb, ona görə də belə ya-zırlar. Mən nazir Kəmələddin Heydərovala dostam, hərədən də nazirliyə gedib onuna görüşürəm. Həm də evim nazirliyin yüz metrliyində yerləşir. Bütün bunlar o demək deyil ki, mən FHN-də işə düzəlmişəm. Yenə deyirəm, bu cür məlumatlar tamamilə yalandır".

5 şəhərdə hakim təyinatı olacaq

"Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Qanuna dəyişiklik edilir. Milli Məclisden modern.az-a verilən məlumatə görə, Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Şirvan və Şəki Apolyasiya məhkəmələrinin hakimlərinin səlahiyyət müddəti başa çatdığını görə vəzifəyə yenidən təyin olunacaq və ya digər üzvlər seçiləcək.

Qanuna dəyişiklik Milli Məclisin iyundan 30-da keçirələk növbədən kənar iclasında müzakirə ediləcək.

Paxıllar cəhənnəmdə

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Jurnalistlər üçün tikilən 255 mənzilli bina ətrafında qalmaqal və saçılıdı tam şiddetli ilə davam etməkdir, özü də bu dava Böyük Vətən müharibəsinin başlandığı tarixdən - 22 iyundan etibarən daha da şiddetlənibdir. Belə burda rəqəmin yuvarlaq olması rol oynayır, çünki düz bir ay sonra Milli Mətbuat Günüümüzür, rəhmətlik Həsən bəy Zərdabi 1875-ci ilde ilk qəzətəmizi məhz 22 iyulda buraxıbdir, hərçənd bu gün bizdəki mətbuatın ağlar gününü görse, heç qəzet buraxmazdı, gedib Zərdabin Yarməmmədbağı kəndində mal həkimi işləyərdi.

Bir məsələ də var ki, bu 22 iyunu biz - sovet zəhmətkeşləri davanın başlama günü olaraq qeyd edirdik, kitablara yazdıq. Sonra SSRİ dağıldı, onun uydurma tarix kitabları da cirildi, gerçeyi öyrəndik. Sən demə, bu davanın adı 2-ci Dünya savaşı imiş və əslində 22 iyunda yox, heç 1941-ci ilə də başlamayıbmış, 1939-cu ilin sentyabrına, bəzi versiyalarla görə isə lap avqustuna gedib çıxmış.

Bunu ona göre yazdım ki, bizim jurnalistlərin və zurnalıtların ev davasının tarixi də əslində indiki iyun ayına yox, çox dərinlərə gedib çıxır. Molla Nəsrəddinin yağı alverində dediyi kimi, çox eşələmirəm, qoxusu çıxar.

Ancaq xəbər lentində bir hörməti hüquq-mühafizə orqanında çox hörmətli mətbuat katibi vəzifəsini daşıyan olduqca hörmətli zətin da adının ev isteyində hallanması diqqətimi çox çəkdi. Jurnalistlər şəkil çəkib, yazı hazırlayıblar, deyirlər müəllimin villası var, bəs evi niyə istəyir, imkan versin, bir evsizə mənzil qismət olsun. Müəllim isə buna kəskin cavab veribdir. Sitat: "Mənzil almaq üçün müraciət etmişəm, ya etmemişəm, ondan kime nə? Əger yazırlarsa ki, ... (burada müəllim üçüncü şəxs qismində öz adını çekmişdir, lakin mən onun adını yazmaq istəmirəm, qoy dövlət sırrı pozulmasın - Z.H.) villası fiları var, yene deyirəm, bu ancaq paxılıq hissidi, onlar haqq-ədalət hissini unudublar. Əger haqqında ya-zılanlar həqiqətən varsa, onda başqaları buna niyə kədərlənir, niyə paxılıq hissini ortaya qoyurlar? Tutaq ki, evim var, yene də ev istəyirəm. Bunun kime nə aidiyyəti var, heç bilirlər mən hansı şəraitdə yaşayıram?" Sitatin sonu.

Doğrudan, paxılıq bizim millətin evini yoxacaqdır. Hami bir-birinə paxılıq edir, ayağından dərtir, inkişaf eləməye qoymur. Görürsən bir dövlət qulluqçusu bahalı maşında gedir, dərhal söz atırlar: "Bunu hansı maaşa alıb, büdcədən oğurlayıb". Sonra prokurorluq gəlir, cinayət işi-filan... Adam əlli-ayaqlı gedir. Türmələrimizdə korruptioner məmər elindən çarpayı da qalmayıb, təzə siyasi mehbət tutanda çadır düşərgəsinə yeləşdiririk. Birinin villasına, o birinin qızıllarına, başqasının offşor hesablarına paxılıq edirik. Halbuki atalarımız deyibdir ki, bacarana baş qurban. Dövlətin mali dənizdir, onu yeməyən donuzdur. Hami necə, sən də elə. Başını aşağı sal, dolan. Çox düzələri düzəd qalan gördük (Bu axırıncı evsiz qalan əfəl yazarlara aiddir).

Özü də bu məmər müəllim keçən il bir sayıda şəkilli interviu vermişdi, orda şəkər dolusu cürbəcür spirtli içkiləri də göstərilmişdi. Sən demə, müəllim bahalı araq-viski kolleksiyası yiğirmiş, hərçənd müsahibədə demişdi özü içmir. Nə bilesən... Paxılıq da qoymur düşünək. İndi ola biler müəllimin o butulka kolleksiyası villaya sığışır, hökumətdən təzə ev istəyir ki, ora daşın. Bəlkə geləcəkdə araq muzeyi açacaq? Niyə paxılıq edirik?

Mənçə, biz bu paxılığa son qoymalıyıq. Qarabağ boyda dərdimiz var. Yadına düşdü, bu torpaq davası təzə qızışan vaxtlar beynəlmiləl temada yaxşı bir lətfə var idi. Ermeni, gürcü və azərbaycanlı ölü, cəhənnəmə düşürlər. Orda idarənin müdürü, necə deyərlər, müvafiq tapşırıqlarını verir, deyir gürçülər qaynayan qır qazanının ağızını bərk bağlayın, bir-birinin belinə çıxbı, elindən tutub qaçarlar. Ermenilərə də odun əldə etməyə imkan verməyin, nərdivan düzəldib qaçarlar. Azərbaycanlılar qaynayan qazanın ağızına isə heç qapaq da qoymayın, çünki kim çıxmak istəsə onsu o birilər ayağından dərtib təzədən qazana salacaqdır. Axırda da torpaqlarımız işğal olundu.

İndi məmərun villa üstündən əlavə ev istəməsinə paxılıq etsek, Qaradağı da itirərik.

Ermənistən hakimiyyətinin NATO ile müzakirələri və bu müzakirələrdə verilən mesajlar Moskvani qəzəbləndirib. Serj Sərkisyan hakimiyyətinin Moskvaya qarşı ikili oyunu NATO-nun Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə nümayəndəsi Ceyms Appaturayın İrəvana bugündə etdiyi səfəri zamanı üzə çıxbı.

Məlum olub ki, Ermənistən prezidenti və parlamentin spikeri Aro Babloyan Rusiya ilə qarşidurma səviyyəsində olan NATO-nun rəsmisine xeyli isti mesajlar verib. Serj Sərkisyan NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberqi İrəvana dəvət edib ki, "gələcək planları müzakirə etsinlər".

Ermənistən hakimiyyətinin Rusiyaya qarşı planları isə daha çox parlament spikeri ilə müzakirələrdə ortaya çıxbı. Spiker NATO ilə əlaqələri da-ha da genişləndirmək üçün Brüsseldən hərəketlilik istəyib. C.Appaturay isə Ermənistən rəsmisini arxayı edib ki, tezliklə NATO-nun xüsusi programı elan olunacaq ki, orada Ermənistən maraqları təmin ediləcək. Bu bəyanat Ermənistən mətbuatında ciddi ajiotaj yaradıb. Mediaya açıqlamasında C.Appaturay eləvə edib ki, Ermənistənla NATO-nun münasibətləri "eladır" və İrəvanın Əfqanıstandakı sülhəməramlı kontingentinin tərkibinin genişləndirilməsi gündəmdədir. NATO rəsmisi eləvə edib ki, 120 nəfərlik kontingentin tərkibinin genişləndirilməsi Ermənistən müdafə naziri Vigen Sərkisyanın Brüsselə səfəri zamanı müzakirə olunacaq.

NATO rəsmisi Ermənistən KTMT üzvü kimi NATO ilə "etibarlı tərəfdəş" ola bilecəyi barədə dedikləri də mediada ciddi müzakirə mövzusu olub. Appaturay bildirib ki, Ermənistən Rusiya ilə müttefiqliyini anlayışla qəbul edirlər, amma İrəvanı "ya NATO, ya KTMT seçimi qarşısında qoyma-q istəmirlər". Ermeni ekspertlər iddia edib ki, bu, Qərbin Ermənistəna qurduğu "tələdir". Çünkü NATO ilə ciddi tərəfdəşlik təkcə Ermənistən hakimiyyətinin deyil, "bütün erməni xalqının" sonunu getirə bilər.

Ermənilər də açıq etiraf edirlər ki, Sərkisyan hakimiyyətinin bu ikili oyunu Rusiyani qəzəbləndirəcək ki, bu da Azərbaycanla müharibə vəziyyətində olan erməni xalqının sonu ola bilər. Rusiya KİV-ləri NATO rəsmisinin İrəvan səfərinə ciddi önem verərək bu təmasların pərdəarxası məqamlarını analiz etməyə çalışıblar.

Rosbalt.ru saytı yazır ki, NATO rəsmisi İrəvanda Rusiya və İranə mesaj göndərib, bu iki ölkənin əhatəsin-

Ermənistənin Rusiyani satmaq planı üzə çıxdı - İrəvanda gizli müzakirələr

İrəvan Moskvanın arxasında iş çevirərək NATO-ya yaxınlaşış; Sərkisyan və parlamentin spikeri qurumun Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə nümayəndəsinə nələr deyiblər? **Rusiya KİV-ləri:** "Bu, təkcə Ermənistən hakimiyyətinin deyil, bütün erməni xalqının sonunu gətirə bilər"

da olan Ermənistən üçün xüsusi programı olduğunu anons edib. Sayt yazarı ki, Rusiya və İranla düşmən olan NATO ilə təməsləri ilk növbədə ermənilərin özü üçün NATO təhlükədir. "Niyə bu mesaj Ermənistənla Avropa Birliyi arasında sənədin imzalanması ərefəsində verilir? Axi Rusiya öten dəfə olduğu kimi, Avropa Birliyi ilə İrəvan arasında sənədi əngelləyə, Ermənistənə əsl sahibinin Moskva olduğunu yenidən sübut edə bilər. Amma indi NATO ilə Ermənistən münasibətlərinin əla səviyyədə olduğu mesajı verilir. Bu o deməkdir ki, ermənilər NATO ilə mübhəm əlaqələrinə hənsi "daxili reaksiya" verəcəyini maraq edir. Ermənistən hakimiyyətinə münasibətde qəzəb hiss olunan təhlillərde "ərazisində Rusiya bazası olan ölkənin" bu özbaşınlığı ciddi tənqid edilir. Ermənistən politoloqlarının da "NATO-nun havasına" girdiyi qeyd olunur.

Rusiya mediası KTMT-nin üzvü olan Ermənistən NA-TO ilə mübhəm əlaqələrinə hənsi "daxili reaksiya" verəcəyini maraq edir. Ermənistən hakimiyyətinə münasibətde qəzəb hiss olunan təhlillərde "ərazisində Rusiya bazası olan ölkənin" bu özbaşınlığı ciddi tənqid edilir. Ermənistən politoloqlarının da "NATO-nun havasına" girdiyi qeyd olunur. Məsələn, David Şahnazaryan artıq bəyan edib ki, "Ermənistən KTMT-dən çıxaca-

ğına və NATO-ya üzv olacağına şübhə etmir". Kreml Ermənistən hakimiyyətinin onları arxasından iş çevirməsinə reaksiyası hələ ki media səviyyəsindədir. Amma bu reaksiyalardan da görünür ki, rəsmi Moskva Ermənistən hakimiyyətinin hərəkətlərində bərk qəzeblidir. Əsrlərdir ki, arxasını Rusiyaya dayayaraq marginal bir dövlət yaratmış və rus ordusunun gücü ilə ərazilərini işğal hesabına artırıb Ermənistən Kremlin düşmənləri ilə gizli təməslərinin əlbəttə ki, cezasi olacaq. Rusiya mediasında artıq beş çağırışlar eşidilməkdədir.

"Ərazisini Rusiya hərbi bəzəsi hesabına qarantya altına alan Ermənistən niyə NATO ilə bu cür oyunlara həvəslenib? Rusiyanın və İranın bu məsələyə mövqeyi necə olacaq? Əlbəttə ki, çox pis. Rusiya Ermənistən iki stulda oturmasına heç vaxt imkan verməyəcək. İrəvanın "coxqütbü xarici siyaset" bəhanəsi isə Ermənistən özü üçün pis qurtaracaq" deyə, rosbalt.ru yazar.

□ "YM"

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin növbəti genişniyashlı hərbi təlimləri davam edir. Bu da təbiidir, cünki ərazisinin 20%-i on illərdür işgal altında olan, sülh danışqlarından faktiki, elini üzməş bir ölkənin öz hərbi və döyük qüdrətini artırmağa tam haqqı çatır. Azərbaycanın üzv olduğu BMT-nin Nizamnaməsi, habelə Dağlıq Qarabağa dair BMT TŞ-nin qətnamələri, AŞ PA, Avropa Parlamenti, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının müvafiq sənədləri ölkəmizə öz ərazi bütövlüyü nü istənilen yolla bərpa etmək hüququ təmər.

Bu sənədləri hələ heç kim ləğv etməyib. Lakin Azərbaycan işgalçı tərəfə, həmçinin illərdür problemin həllinə hər hansı töhfə verməyən vasitəçi dövlətlərə məsələni zor gücünə həll etməye hazır olması haqda mesajlarla yanaşı, dünyaya vaxtaşırı sülh mesajları da verir. Cünki böyük mührabə ən əvvəl böyük canlı itkiler, böyük dağıntılar deməkdir - ən əvvəl də işgalçı tərəf üçün.

Dünen Bakıda Beynəlxalq Münasibətlərin Araşdırılması Mərkəzi və Azərbaycan prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının təşkilatçılığı ilə keçirilmiş "Ermənistanın işgalçılıq siyaseti: regionda təhlükəsizlik və humanitar fəlakət" mövzusunda beynəlxalq ictimai forumda səslənən fikirlər bir dəha Bakının bu xoşməramlı mövqeyini təsdiqledi. Sülhpervar ölkə kimi Azərbaycanın mührabədən daha çox, dinc həddə - ədalətli və daimi sülhde, regional integrasiya və qarşılıqlı əməkdaşlıqla maraqlı olduğunu nümayiş etdirir. Bir şərtle ki, nəhayət, Dağlıq Qarabağ ixtilafının çözümündə irəliləyiş olsun, Ermənistan öz qonşularına qarşı əsasız torpaq iddialarından əl çəksin ve işgal elədiyi Azərbaycan torpaqlarından qeyd-şərtsiz çekilsin.

***

"Cənubi Qafqazda regional təhlükəsizlik çatışmazlığı var, bunun da kökündə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi durur". Bu sözü forumda "Ermənistanın işgalçılıq siyaseti: regionda təhlükəsizlik və humanitar fəlakət" mövzusunda çıxış edən Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Hikmet Hacıyev deyib (APA). Hikmet Hacıyev bildirib ki, atəşkes münaqişənin sülh yolu ilə həllinə zəmin yaratmalı idi.

"Ancaq Ermənistan atəşkəsden sünü amil kimi istifadə edir. Yaranmış vəziyyət səngər mührabəsini, 2-ci Dünya mührabəsini xatırladır. Ermənistanın strategiyası 25 ilə dəyişmeyib, torpaqlarımızı işgalda saxlamağa çalışır. Çalışır ki, tərəflərin danışqları yalnız protokol xarakteri daşısan. Azərbaycan substansiv, məhiyyəti danışqlar aparılmasına çalışır. Son Sankt-Peterburq görüşündə də prezidentlər arasında substansiv danışqlar aparıldı. İlk növbədə Ermənistan silahlı qüvvələri işgal olunmuş ərazilərdən çıxmaldır" - XİN sözcüsü deyib.

XİN metbuat katibi bildir ki, status-kvo ilk növbədə hərbi işgal faktuna əsaslanır. "Minsk Qrupunun həmsədrleri regiona yənə də səfər etdi. Ancaq onların regiona saflarlarına Azərbaycanda ictimai etiraz var, onlar bundan nəticə çıxarmalıdır. Onların beyanatında tərəflər substansiv danışqlara və siyasi iradəyə çağrıldı. Ermənistan tərəfi bunu nəzərə almalıdır. Ermənistan rəsmi-

xarakter daşıyan BMT qətnamələrini açıq şəkildə sabotaj edir. İrəvanın öz müqəddərəni təyin etmə haqda bəyanatları isə Azərbaycana qarşı işgalçılığa haqq qazandırmaq üçün uğursuz cehdlerdən başqa bir şey deyil. Helsinki Yekun Haqqı öz müqəddərətini təyin etmə haqqına hörmətlə yanaşı, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, o sırada dövlətlərin ərazi bütövlüğünü hörmət tələb edir. Bundan əlavə, Hel-

ise İslama sitayı edən ölkədir. Bu üzən münaqişənin nizamlanması üçün müsəlman dövlətlərini, o cümlədən Türkiyə və İranı da cəlb etmək lazımdır. Bax, o zaman dinlər arasında, konflikte iki baxış arasında dialoq qurula bilərdi".

***

Qaradaş Türkiyənin vasiyətçiiliyə getirilmesi məsəlesi əsində tezə səhbət deyil. Vaxtılı - Minsk Qrupundan öncə Qarabağla bağlı Türki-

Bakıdan Türkiye ismarışı - "Təcili vasitəçiliyə gətirilsin!.."

Hərbi manevrlərə davam edən Azərbaycandan dünyaya daha bir sülh mesajı; **XİN: "İndiki vəziyyət səngər mührabəsini, 2-ci Dünya mührabəsini xatırladır..."**

lərinin son bəyanatları da göstərir ki, Ermənistan konstruktiv mövqə tutmur. ABŞ Dövlət Departamenti də tərəfləi substantiv danışqlara çağırıldı. Helsinki Yekun Aktında tərəflərin güc tətbiq etməsi, ərazi bütövlüyü və xalqların müqəddərətini təyin etməsi əksini tapıb. Ermənistan silahlı qüvvələrinin işgal olunmuş ərazilərdə olmasına güc təhdiddir. Azərbaycan icması Dağlıq Qarabağın statusu Azərbaycan icmanın geri qayıtmamasından sonra Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini tapmalıdır. Ermenistan bunu başa düşməlidir. Azərbaycan ərazi bütövlüğünün pozulması ilə heç vaxt barışmayacaq".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, XİN sözçüsü hələ də beynəlxalq birliliyin Ermənistan qarşı sülhə məcburətme üçün gərəkən addımlar atılmasını təsəssüfle qeyd edərək deyib: "Ermənistan nəinki qeyri-konstruktiv mövqə tutur, həmçinin imperativ

sinki Yekun Aktında dövlətlərin beynəlxalq səviyyədə tənmiş sərhədlərinin zorla deyişdirilməsinin yolverilməzliyi qeyd olunub".

***

Forumda bəzi digər maraqlı fikirlər də səslənib. **Musavat.com-un** verdiyi xəbərə görə, o sırada politoloq Elman Nəsimov bildirib ki, konfliktin ədalətli həllinə nail olmaq üçün Türkiye və İran da nizamlama prosesinə cəlb edilməlidir. "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi dönyanın ən qəliz problemlərindən biridir, ona görə ki, o lokal, regional konfliktidir. Konfliktin nizamlanması o vaxt mümkün olacaq ki, Rusiya, Türkiye, İran, ABŞ və Avropa Birliyinin maraqları üst-üstə düşəcək. Bu, mümkün mü? Problemin həlli ilə Minsk Qrupu məşğul olur - amma ugursuz şəkildə. Ancaq burada çox maraqlı bir detal var: Minsk Qrupunun 4 üzvü - ABŞ, Rusiya, Fransa və Ermənistan xristian ölkəleri, işgaldən əziyyət çəkən Azərbaycan əhalisinin əksəriyyəti

yə-Rusiya-ABŞ "üçlü" formatı mövcud olub və kifayet qədər uğurlu fəaliyyət göstərib. Təessüf ki, sonralar Türkiyəni qatı ermənipərest Fransa əvəzlədi. Bununla da vasitəçilik bütünlük xristian dövlətlərinin nəzarətinə keçdi.

Bu da netice: postsovet məkanında heç bir etnik-ərazi konfliktinin həlli üçün öz müqəddərətini təyin etmə hüquq istəməyen vasitəçi dövlətlər, Ermənistanın Azərbaycana qarşı açıq-əşkar əsəssiz və qanunsuz torpaq iddiaların dan doğan Qarabağ məsələsinə gələndə erməni separatçıları üçün bu hüquq tanımı bize məsləhət görürələr. Bu isə bölgənin Azərbaycandan de-yure də qopardılması demək olardı.

Sözsüz ki, Azərbaycan heç vaxt buna razı olmayıacaq. Bu və digər səbəblərdən, yeni problemin ədalətli həlli üçün partitə bərpa etmək namine Türkiyənin təcili vasitəçiliyə getirilməsinə doğrudan da indi vaxt olmadığı qədər ehtiyac var.

□ Siyaset şöbəsi

Azərbaycan XİN-in "qara siyahı" böyüyür

Qarabağ səfər üçün vizanı hardan almalı?..

Azərbaycan XİN rəsmi Bakının razılığı olmadan işgal altındakı ərazilərimizə səfər edən xarici ölkə vətəndaşlarının adını artıq bir neçə ildir ki, "qara siyahı" ya daxil edir. Bu məsələ ilə bağlı "Turan" agentliyi yazıb ki, "razılıq almaq" dedikdə nəyin nəzərdə tutulduğunu söylemək çətindir, cünki Azərbaycan XİN Qarabağa səfər etmək üçün xüsusi vizalar vermir.

XİN-dən ise bildirilib ki, Dağlıq Qarabağ və Ermənistanın işgalı altında olan digər rayonlar Azərbaycanın dövlətinin tərkib hissəsidir. Bu ərazilərə səfərə getmək istəyən xarici ölkələrin vətəndaşları Azərbaycana gəlmək üçün viza ala bilərlər. Viza əldə etdikdən sonra Azərbaycan hökumətindən işgal altında olan ərazilərə getmək üçün razılıq almalıdır.

Onu da qeyd edək ki, bu mərvü zaman-zaman gündəmə gelir və xeyli müzakirələr səbəb olur. Bu yaxınlarda Milli Məclisin iclasında da məsələ barədə deputatların açıqlama və təklifləri olmuşdu. Deputat Zahid Oruc bildirmişdi ki, Azərbaycan Qarabağ'a getmək istəyən insanların səfərlərini özü təşkil etməli, ora getmək istəyən insanlara özü viza verməlidir.

XİN-in mətbuat katibi Hikmet Hacıyev isə bildirib ki, ötən ilin dekabrında Aleksandr Lapşının hebs edilməsindən sonra Azərbaycan XİN-e Dağlıq Qarabağ səfərlərə təşkil etmək üçün müraciət edən əcnəbi jurnalistlər var. Xüsusile Aleksandr Lapşın hadisəsindən sonra bu cür müraciətlərin sayı da da artıb. Belarusda tutularaq Bakıya getirilən bloqçu Aleksandr Lapşinin adı "qara siyahı"da 17-ci idi. Sonuncu dəfə 2016-ci il dekabrın 7-də yenilənmiş "qara siyahı"da 623 nəfərin adı var. 2016-ci ilin iyul ayında isə siyahıda 590 nəfərin adı olub. Həmin şəxslərin sırasında müxtəlif ölkələrin parlament üzvləri, jurnalistlər, elm, mədəniyyət, incəsənət sahəsinin təmsililəri, şairlər, yazıçılar, rejissörər, kinematograflar yer alır.

Məsələn, siyahıda 7-ci yerda Almaniya vətəndaşı, Bündestaqın üzvü Albert Vayler dayanır. O, 4 avqust 2014-cü il və 3 may 2015-ci ildə Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilərinə səfər edib. Səfərin məqsədi qondarma respublikanın keçirdiyi "parlament seçkiləri"ndə müşahidəçi kimi iştirak etməsidir. İşgal altındaki torpaqlarımıza qanunsuz səfər edən deputatların çoxu Avropa ölkələrindən olanlardır.

Müxtəlif ölkələrin tanınmış media qurumlarının nümayəndələri də qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"na səfər etdiklərinə görə XİN-in "qara siyahı"sına daxil ediliblər. Ən çox jurnalist Rusiyadan səfər edib. Onların arasında "LifeNews" kanalının bir neçə eməkdaşı, gazeta.ru portalının müxbiri Aleksandr Rıbin, "Denq" qəzetinin eməkdaşı Anastasiya Kərimova, "Kommersant" qəzetinin jurnalisti İlya Barabanov, "Evrosport" telekanalının eməkdaşı İgor Kitmanov, "Perviy Kanal" telekanalının müxbiri İvan Prozorov, "Exo Moskvı" radiosounun müxbiri Vladimir Viktoroviç Varfolomeyev, "Pravda" qəzetinin eməkdaşı Vadim Tırkaçov, "NTV+" kanalının eməkdaşı Mixail Mossakovski, "Russia Today" telekanalının müxbiri Murad Qazdiyev "Komsomolskaya pravda" qəzetinin jurnalisti Antoni Halpin və digərləri var.

"Qara siyahı"ya daxil edilmiş hər bir şəxsin hərəkətləri kompleks şəkildə qiymətləndirilir. Onun fealiyyətindən kifayət qədər cinayət tərkibli elementlər olduğu təqdirdə bu və ya digər xarakterli təqib mexanizmləri həyata keçirilir. Azərbaycan bu defələrlə bəyan edib və neticələri ilə bağlı əcnəbi vətəndaşlar xəbərdar edilib. "Arzuolunmaz şəxslər" siyahısında bərəsində cinayət işi olan şəxslər də var. Məsələn, Slovakya vətəndaşı František Mikloško, İsvəçəre vətəndaşı Vardan Sirmakeş və digərlərin adları var.

Ona görə də bu məsələdə Azərbaycan tərəfi vəziyyəti kompleks şəkildə qiymətləndirir və bütün detalları nəzərə alaraq, hər hansı şəxs barəsində hüquqi mexanizmlərlə bağlı addımların atılması ilə bağlı respublikanın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən qanuni müstəvəde qərarlar qəbul edilir.

Qeyd edək ki, Frantişek Mikloško Slovakya parlamentinin sabiq üzvüdür. O, qondarma "DQR" də 23 may 2010-cu ildə, 14 fevral 2012-ci il və 3 may 2015-ci ildə keçirilmiş "parlament seçkiləri"nde müşahidəçi olub. İsvəçəre vətəndaşı Vardan Sirmakeş isə "Franck Müller" şirkətinin həmtəsisçisi və prezidentidir. O, 28 oktyabr 2014-cü ildə Zəngilan rayonunun Vejnəli kəndində yerləşən qızıl mədəninin açılışında iştirak edib.

□ Etibar SEYİDAĞA

Dövlət orqanlarında aparat rəhbərləri, şöbə müdir-ləri kimi vəzifələrə qəbul test üsulu ilə olacaq. Qəbul da Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən aparılacaq. Qərar ali kateqoriyalı dövlət orqanları olan Prezident Administrasiyası, Nazirlər Kabineti, Milli Məclis, Konstitusiya Məhkəməsi, Ali Məhkəmə istisna olmaqla, digər qurumlara şamil olunacaq.

Test üsüldünden keçen namızedlər müsahibə mərhələsinə qatılacaqlar ve uğur qazanacaqları təqdirdə müvafiq yerlərlə təmin olunacaqlar. Dövlət İmtahanı Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə "Trend"ə müsahibəsində yaranan suallara, aparılan müzakirələre aydınlıq getirib. Qanunla heç kimin "gizlənpaç" oynaya bilməyəcəyini qeyd edən M.Abbaszadə bildirib ki, qanunda ne yazılıbsa, o da icra olunmalıdır. DİM rəhbəri vəzifələrin gizlədilməsinin də çətin olduğunu qeyd edib: "Biz artıq Dövlət Yestəri vəsitişlə dövlət orqanlarında olan vəkant vəzifələri müəyyən edə bilirik, lakin həmin vəzifələrin tutulması ilə bağlı dövlət orqanının rəhbəri gərar verməlidir".

M.Abbaszadə elan olunmuş yüksək vəzifələrə təyinatın DİM xətti ilə bəzi hallarda aparılmayacağı ilə bağlı məraqılı məqama da toxunub: "Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında yüksək vəzifələrə qəbulun müsabiqə ilə keçirilməsi, həmin vəzifələr üzrə təyinatın müsabiqə esasında aparılması nəzərdə tutulub. Lakin dövlət orqanlarının rəhbərləri işin dayanmaması üçün kimise müəyyən vaxt ərzində (əsasən 3 ay müddətinə) müqavilə ilə işə cəlb edə bilər. Amma bu şərtlə ki, həmin vəzifələrin tutulması üçün müsabiqə və ya ümumi (daxili) müsahibə elan edilmesi barədə qərar qəbul etsin və vəzifələr üzrə elan verilməsi üçün mərkəze təqdim etsin. Həmin insanlar yenə də imtahandan keçməlidirlər ki, dövlət qulluğuna işə qəbul olunsunlar. Ola bilər ki, hansısa rəhbər üçün işçisini belə müqavilə ilə işlətmək ra-

hatdır. Amma işçi uzunmud-dətli müqavilə ilə işlədikdə, dövlət qulluğunda olmayanda çox şeyi itirir. Bu halda o, dövlət qulluqçusu statusuna malik olmur, dövlət qulluqçularına verilən bütün imtiyazlardan istifadə edə - ipoteka, sosial ev-lər ala bilməyəcək, təqaüdə dövlət qulluqçusu kimi çıxa bilməyəcək. Onların bu stajı dövlət qulluğu stazı sayılmayacaq. Ona görə də hər bir şəxs özü maraqlı olmalıdır ki, dövlət qulluğuna qəbul üçün müsbəqədə iştirak etsin". Bəs bu, müxalifətlər və ya onların övladları üçün işə qəbulla bağlı şans ve rirmi?

Azərbaycan Milli Dırçılış Hərəkəti Partiyasının sadri, deputat Fərəc Quliyev müsahibə mərhəlesinin eleyhinədir: "Sadəcə insanların iş başına gəlmələri üçün elçatanlılığı dağın yaxşı təmin edəcək. Müxalifət düşərgəsinən iş başına keçməməklə bağlı elədir ki, əvvələ, istənilən ölkədə hakimiyyətə gələn komanda öz kadrlarını vəzifelərə yerləşdirir. Amma hesab edirəm ki, ölkədə kifayət qədər müxalifət yüksək vəzifələrdə təmin olunur. Yaxşı kadrlara bu gün Azərbaycanda tələbat var. Artıq siyasi fealiyyətinə deyil, potensialına görə insanlara qiymət verilir. Testi üsulu ilə insanların iş başına gəlmələri çox mütləqqi bir haldır. Bu üsuldan insanlar yaşarlarlaşmaq üçün daha yaxşı oxuyacaq. Həm orta, həm də ali məktəblərdə tamam fərqli yanaşmalar olacaq. Eyni zamanında xeyli sayıda gənclərin kənarda qalmalarına son veriləcək. Etiraf etməliyik ki, Türkiyə ve başqa yerlərdə oxuyub gəlmış şəxslər var ki, iş başında devillər. Amma hec bir bacarığı

Vəzifələr

Fərəc Quliyev:
“Müsahibənin
aradan
qaldırılması daha
yaxşı olardı”

olmayan, lakin iş başında qalan xeyli sayda memurlar var. Mənə elə gəlir ki, test üsulundan sonra müsahibənin aradan qaldırılması daha yaxşı olardı. Əger müsahibə mərhələsində indidən şübhələr varsa, onu aradan götürməklə ən azından bu şübhələrə son qoyular. Müsahibənin özü de ədalətli olacaq. Amma obyektivliyə kölgələr düşməsin deyə indidən müsahibəni leğv etmək daha yaxşılar. Açıq meydan olmalı, insanlar özlerini təsdiq etməlidirlər. Testlə birmənali şəkildə proseslərin aparılması dəha məntiqlidir".

Azərbaycan Xalq Partiyasıının sədri Pənah Hüseyn indiyə qədər bu tipli qəbul imtahanlarının müxtalif dövlət idarələrin-

A black and white portrait of Gennady Timchenko, a man with a mustache wearing a suit and tie.

Pənah Hüseyn:
“Müsahibə
mərhələsi test
mərhələsini
heçə endirir”

baxımdan pozitiv əhəmiyyət var. Bəzi vəzifələr var ki, siyasi fealiyyetlə orada məşğul olmaq qadağan olunur. Bəzi hallarda müsahibə mərhələsi korrupsiyaya yol açır. Bu mərhələnin mətiqli olub-olmaması ilə bağlı müəyyən müzakirələr aparmaq olar. Burada əsas bəla korrupsiya ilə bağlıdır. Testdən keçir, sonrakı mərhələdə korrupsiya halları, kimlərinə həm də maye olunması məsələləri üzə çıxır. Bu mərhələdə siyasi amillər, hətta ayri-ayrı yüksək rütbeli memurların bir-birləri ilə münasibətləri də mühüm rol oynayır. Xatırlayıram ki, hakimliyə keçirilən imtahanda ən yüksək nəticə göstərən şəxs kəndə qalmışdı. İndiye qədər əsasən hüquq sahəsində yüksək nəticələr qazanan coxsayı şəxslər var ki, müsahibə mərhələsində qarşılıarı kəsilib. Burada insanın siyasi baxışlarına münasibət də müəyyən qədər rol oynayır. Bu baxımdan, məsələni müxalifətçilərin vəzifələrə gedən yollarının açılması kimi qoymaq düzgün deyil. Xaricdə, xüsusilə tanınmış universitetlərdə təhsil almış şəxslərin kəndə qalması kimi ciddi problem də yaşayırıq. O insanlar bura gəlib imkanlarını Azərbaycanın inkişafına sərf etmək əvəzina, xaricdə qalmağaya məcbur olurlar. Onlar bizim üçün böyük itkidir. Bir sıra halalar da var ki, insanlar müsahibə mərhələsindən nə üçün keçmələri ilə bağlı şikayət verməkdən belə məhrum olunurlar. İnsanların siyasi baxışları

i na göre özlərinin və yaxınları-
nın hüquqlarının pozulması hal-
ları da var. Bunlar da yolveril-
məzdir”.

Hüquqşunas Əsabəli Müstafayev dövlət qulluğuna sadıqlı və hazırlıqlı insanların qəbulunun çox vacib olduğunu söylədi: "Praktikamızda görürük ki, müsahibə mərhələsində seçim başqa cür aparılır. Artıq bilik, peşə hazırlığı bəzən burada əsas rol oynamır. Hökumətin arzu etmədiyi şəxsləri kənardan saxlamaq üçün müxtəlif yollardan istifadə edilir. Burada təkcə səhəb müxalifdən getmir. Bu mərhələdə tapşırıqların böyük rol oynadığını tez-tez eşidirik. Birinci mərhələdən keçənlər növbəti də daha çox tapşırıqla keçirlər. Qanun normal ola bilər. Bizdə de qanunların çoxu normaldır, sadəcə, tərkiblərində müəyyən problemlər var. Həmin problemlər o cümlədən burası addır ki, müsahibə mərhələsində subyektiv amillər mühüm rol oynayır. Burada hər şey hökumətin yanaşmasından asılıdır. Artıq bunlar bizim üçün qeyri-adi deyil. Çünkü bir çox strukturlarda bu məsələni görürük. İmtahan olmayan yerlərdə, özəl yerlərdə işə qəbulda hökumətlə, yaxud hansısa məmurla konflikti olan şəxslərə problem yaradılması halları çox geniş yayılıb. Bu da hökumətin siyasetindən doğur. Əger hökumət siyasetini dəyişsə, o qanunların tərkibində heç bir problem olmaz. İndi isə bu məsələlərdə ciddi problemlər var".

“Əmək pensiyaları haqqında” Qanun nazirlilikləri boşaldır - iddia

İyulun 1-dən qüvvəyə minəcək yeni qanuna görə, işçi yalnız 25 il staja malik olandan sonra pensiyaya çıxı biləcək, bu səbəbdən də..

- yulun 1-dən “Əmək pensiyaları haqqında” Qanuna edilən dəyişikliklər qüvvəyə minir. Qanuna əsasən, bir sırada dəyişikliklər ediləcək. Lakin əsas müzakirə edilən məsələ qadınların və kişilərin pensiya yaş həddinin 65-ə qaldırılmasıdır. Məlumatə görə, bu faktor ölkədə bir çox nazirliliklərdə təcrübəli işçilərin narazılıqlarına səbəb olub və onlar istəfa ərizəlerini yazıblar.

Azpolitika.az sayti yazar ki, son aylar vergi organində tecrübəli kadrların öz ərizeləri ilə işdən ayrılmasi prosesi kütleyi hal alib. Sayta nazirliyə yaxın mənbelərdən daxil olan məlumatda deyilir ki, artıq 300 nəfərdən çox eməkdaş öz ərizəsi ilə

1-dən qüvvəyə minəcək yenidən qanuna görə onlar yalnız 25 il staja malik olandan sonra pensiyaaya çıxıa bilecekler. Hansı ki, köhnə qanunda bu müddət 15 ildir və pensiya mebləği əmək haqqının 80 faizi olaraq hesablanır.

The image shows the front cover of a book. The title 'KİTABÇASI' is written in large, bold, white capital letters. Above it, the author's name 'ƏMƏK' is written in smaller white capital letters. The background of the cover is dark.

qaldırılması bütçə üçün heç də böyük qənaət demək deyil. Ancaq bu hal, nəticə etibarilə pensiya yaşına çatanların da-ha gec təqəüdə çıxmamasına sə-bəb olacaq. Baxmayaraq ki, il ərzində yarım il artırılacaq, yə-mərhələli şəkildə artırılması müzakirə oluna bilərdi. İndi isə neftin dünya bazarında qiyməti aşağıdır və bəzi vətəndaşları-mızın pensiya alması onlar üçün vacib idi. Bütün bunlar gərək nəzərə alınardı".

ni birdəfəlilik olmayacaq. Ancaq bununla belə, daha məqsədə uyğun olardı ki, yaş həddini artırımadan digər islahatları həyata keçirmək mümkün olsun. Dəyişikliklərə diqqət etsək, burada müsbət məqamların da şahidi olarıq. Xüsusilə də əmək pensiyasının hesablanması fonunda iş stajının nəzəre alınması baxımdan pozitiv məqamlar çıxdır. Ancaq yaş həddinin artırılması həmin məqamların faktiki olaraq diqqət-dən kənaradə qalmasına səbəb olub. Nəzərə alaq ki, uzun müddətdir müzakirə etdiyimiz 12 illik iş stajı artıq ləğv olunub. Yeni qanunvericiliyə əsasən, artıq əmək pensiyası almaq üçün 12 il işləmə şərti mövcud deyil. 25 il və daha artıq işləyən vətəndaş isə hansı məbləğdə sosial ödəniş etməsin-dən asılı olmayıaraq əmək pensiyası almaq hüququna malik olacaq. Yəni bu tip məqamlar müsbət haldır. Əslində bu tip qanunvericilik daimi olaraq müzakirə edilir və deyişdirilir. Yaxşı olardı ki, indkı məqamda digər dəyişikliklər edilsin. 2020-ci ildən sonra isə yenidən yaş həddinin hər hansı funksion

□ 211 RAIS

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

ATƏT

-in Minsk Qrupunun həmsədrlerinin Azərbaycana səfərindən hansıa müsbət nəticə gözləməyən ekspertlər təmamılıqla haqlı çıxıdlar. Diplomatlar Bakıda daha korrekt davranışın da, sonradan verdikləri bəyanatda yənə də işgalçıya kart-blans vermiş oldular.

Həmsədrler və ATƏT-in fəaliyyətde olan sədrin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspşikin (Polşa) regiona səfərlərinin yekunlarına dair yaydıqları bəyanat təbii ki, Bakının razi sala bil-məz. Xüsusilə diplomatların iyunun 12-də Dağlıq Qarabağ İravan yolunda (!) sefər etmələrinə ayrıca yer vermeləri, üstəlik, separatçı rejimi "de-faktō hakimiyətin nümayəndələri" kimi təqdim etmələri Minsk Qrupunun mərhələli qaydada Azərbaycanı təslimçi sazişə hazırlamaq istəyini nümayiş etdirir. Üstəlik, qeyd olunub ki, vəsitiçilər Zəngilan, Qubadlı, Laçın və Kelbəcər rayonları da daxil olmaqla, Dağlıq Qarabağın ətraf rayonlarına səfər ediblər. Həmsədrler bu səfərlə təkər turist diplomatlar olduğunu nümayiş etdirməyiblər. Bununla onlar həm de Bakıya dolayı yolla təzyiq göstərirler. Azərbaycan ordusu ilə üzbeüz mövqelərə qədər gələn baş separatçı Bako Saakyanın təlimatı ilə mövqelərimizə qədər gəlməyə cürət edən Minsk Qrupunun üçlüyü nədənə Xankəndinə Azərbaycan tərəfdən keçib getməyi hər zaman "təhlükəli" sayır. Göründüyü kimi, ortada ermənilərin menyusunda hazırlanmış məkrili plan var və həmsədrler də o planın içərisində yer alıblar. Bakıda aparılan danişqlar zamanı bu yaxınlarda, Azərbaycana səfərləri ərefesində, temas xəttində itkilərə səbəb olmuş ateşkəs pozuntusundan "dərin narahatlılarını bildirən" həmsədrler yenə də ortada bərabərlik işaretisi qoymaqla təcavüze haqq qazandırmış oldular. Hər iki paytaxtda həmsədrler tərəfləri danişqlarda yenidən mahiyyəti üzrə, siyasi iradə göstərək vicdanla iştirak etməye çağırın diplomatlardır. Ermənistanın hakimiyətinin nə iradəsinin, nə də vicdanlı davranışının olmadığını yənə də "unudub". Neca ki, BMT TŞ-nin qətnameleri həmsədrlerin yaddasından əbədi "silinib" və heç zaman o sənədlər istinad olunur.

Elə həmsədrlerin davranışlarının nəticəsidir ki, Ermənistan ordusu iyunun 20-də dövlət sərhədi boyunca keşfiyyat-təxribat qrupunu hərkətət getirdi. Silahlı bölmələrimiz tərəfindən aşkar edilən düşmənə qarşı görüldən qabaqlayıcı tədbirlər nəticəsində keşfiyyat qrupu itki verərək geri çekilməyə məcbur edilib və təxribat qrupunun bir üzvü ələ keçirilib. Artıq təxribatçı qrupun üzvü, Noyemberyan rayonunun Dovex kəndi-

*****

Politoloq Elxan Şahinoğlu bundan əvvəl də erməni hərbçilərin Azərbaycan tərəfə keçdiyi, yaxud ələ keçirildiyi barədə faktları xatırladaraq hesab edir ki, Qırmızı Xaç Komitəsinin vəsitiçiliyi ilə İrəvana mesaj göndərmək mümkündür: "Demək lazımdır ki, onları Dağlıq Qarabağda girov saxlanılan

"Turist diplomatlar"ın Azərbaycana qarşı növbəti məkrlili planı

ATƏT-in Minsk Qrupu Dağlıq Qarabağ ətrafindakı rayonları əvvəlki kimi, "işgal olunmuş ərazilər" deyil, sadəcə, "ərazilər" adlandırdı; **Elxan Mehtiyev:** "Onlar zaman keçdikcə bu əraziləri də mübahisəli ərazilər statusuna salmaq istiqamətində işləyirlər"

iki vətəndaşımızla deyişmək istəyirik. Yox, əger deyişmək istəməsələr, bunu ictimaişədir. Ancaq o illerde məhz Jirinovski bunun baş verəcəyini itki, təssüf ki, bizim də asgərimiz şəhid oldu. Bundan başqa, Naxçıvanda keçirilən Azərbaycan-Türkəy birgə hərbi təlimləri də ermənilər tərəfindən narahatlıqla qarşılandı və səbəb də Dağlıq Qarabağda hərbi eməliyyatlar başlasa, Naxçıvan tərəfdən ikinci cəbhənin açılması qorxusu idi. Təbii ki, Azərbaycan bu planlaşdırıb, ermənilər isə bu məsələləri qabartmaqla KTMT üzvü olmaqlarını bir daha yada salmağa çalışırlar".

Bu arada, Rusyanın tanınmış siyasetçisi, millətçi fikirləri ilə tanınan Vladimir Jirinovski Rusyanın televiziya kanallarının birində çıxışı zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə də toxundu. Jurnalının "güclənən Azərbaycan Qarabağı geri qaytarmaq üçün məharibəyə başlasa, Rusiya nə edəcək, ki-min tərəfini tutacaq" sualına cavabında Jirinovskinin "bu halda Dağlıq Qarabağda Rusiya bayrağı sancılmalı və Rusiya qoşunları bölgədə yerləşdirilməlidir ki, Azərbaycan və Ermənistan heç ne edə bilməsin-lər" deməsi çox ciddi məsələdir. Adəten Jirinovski hakimiyətin dili funksiyasını icra edir. E.Şahinoğlu da hesab edir ki, Jirinovski Kreml rəsmilərinin düşüncələrini dile getirir:

"10 il bundan əvvəl heç kim Rusyanın Krimi işgal edəcəyi ni proqnozlaşdırıa bilməzdə. Ancaq o illerde məhz Jirinovski bunun baş verəcəyini itki, təssüf ki, bizim də asgərimiz şəhid oldu. Bundan başqa, Naxçıvanda keçirilən Azərbaycan-Türkəy birgə hərbi təlimləri də ermənilər tərəfindən narahatlıqla qarşılandı və səbəb də Dağlıq Qarabağda hərbi eməliyyatlar başlasa, Naxçıvan tərəfdən ikinci cəbhənin açılması qorxusu idi. Təbii ki, Azərbaycan bu planlaşdırıb, ermənilər isə bu məsələləri qabartmaqla KTMT üzvü olmaqlarını bir daha yada salmağa çalışırlar".

A.Nağıyev digər mühüm bir məqama toxundu: "Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Cocuq Mərcanlıya səfəri və qayıdışın başlanması anonsunun verilməsi də erməni ictimaiyyəti tərəfindən birmənəli qarşılıqları artmasına gətirir. Məhz əsgərlərin ölümü, Azərbaycan ordusunun günbegün güclənməsi, qayıdış məsələləri cəmiyyətdə ya-

ranan narahatlıqlara təsir etdi və bunun qarşısının alınması ancaq hərbi eməliyyatların yeniləşdirilməsi zərurəti yaradır. Ermənilər bu addımları atırlar, lakin hərbi gücləri imkan vermir ki, her hansı bir eməliyyatı sona çatdırma bilsinlər. Artıq ermənilər insan, daha doğrusu, hərbçi itkisini izah edə bilmirlər, ərazi itkisi isə Dağlıq Qarabağdan kənardə yaşayış ermənilər üçün o qədər də əhəmiyyət kəsb etmir. Bütün bollar da Sərkisan rejiminin ancaq müharibə immisiası ilə neticələnə bilər".

Ancaq ekspert böyük müharibə ehtimalını inandırıcı saymadı: "Buna ilk növbədə Rusiya razi ola bilməz, çünki Ukrayna məsələrinə, daxili

problemlər, qızışdırılmaqda olan Orta Asiya, sonu görünməyən Suriya və ya əreb problemlərinə Cənubi Qafqazı da əlavə etmək çox təhlükeli bir oyundur. Deməli, çıxış yolu nəyin bahasına olursa-olsun Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün Ermənistana təzyiq etməkdir".

Konfliktoloq Elxan Mehtiyev isə "Yeni Müsavat" a həmsədrlerin fitnəkar bəyanatlarının davam etdiyini söylədi: "Həmsədrlerin alçaq niyyətləri davam edir. Bakı səfərinin ardınca verdikləri bəyanatda onlar işgal edilmiş Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı və Zəngilanə etdikləri səfərləri "Dağlıq Qarabağ ətrafindakı bir sıra ərazilər, o cümlədən Zəngilan, Qubadlı, Laçın və Kəlbəcər rayonları" (a number of territories around Nagorno Karabakh, including the Zangelan, Kubatly, Lachin, and Kelbajar districts) səfər etdiklərini bildirir. Onların işlətdikləri "bir sıra ərazilər" ifadəsi yeni termindir. Həmin rayonlar əvvəller diplomatlar tərəfindən "işgal olunmuş ərazilər" adlanıa da, göründüyü kimi, bu bəyanatda sadəcə, "ərazilər" adlandırılıb. Bu, ermənilərin istifadə etdiyi termindir və ilk dəfə həmsədrler de bu dildən istifadə edir. Belə çıxır ki, onlar zaman keçdikcə bu əraziləri də mübahisəli ərazilər statusuna salmaq istiqamətində işləyirlər".

E.Mehdiyev hesab edir ki, artıq Azərbaycan zamanı ciddi şəkildə dəyərləndirməlidir: "Neca ki, Feleştin qaçqınlarına indi geri dönüş yoxdur deyən zəhniyyət, indi de burada tətbiq olunmağa başlayır. Bəyanat layihəsinin dili dəhaçox Rusyanın əslubuna bənzəyir. Çünkü "Dağlıq Qarabağ və ətrafindakı rayonlar" termini dəhaçox sovet vaxtının ifadələri ilə üst-üstə düşür. Yəqin ki, Rusiyalı həmsədr bəyanat layihəsinin aparıcı elementi olub". Konfliktoloq hesab edir ki, Azərbaycan XİN dərhal bu bəyanata reaksiya verməli və izahat tələb etməlidir.

Hələ ki rəsmi Bakı həmsədrlerin son bəyanatına münasib bildirməyib.

Məlum olduğu kimi, iyunun 20-də ölkə prezidenti tərəfindən Dövlət Reklam Agentliyinin yaradılması haqqında fərman imzalanıb. Fərmana əsasən ölkə ərazisində açıq məkanda reklam daşıyıcılarının yerləşdirilməsi, həmin reklam daşıyıcıları üzərində yerləşdirilməsi nəzərdə tutulan reklamların istehsalı (hazırlanması) və yayılmışdır. Sahasında vahid tənzimləməni və nəzarəti təmin etmək məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Reklam Agentliyi" publik hüquqi şəxs yaradılıb.

Xatırladaq ki, bu günə qədər ölkədə reklam sahəsində yeganə təşkilat Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində Reklam və İnfomasiya İdareasıdır. Qurum qanunvericiliyənə kürə reklam daşıyıcılarına aid edilmiş reklamların yerləşdirilməsinə icazələrin verilməsini təmin edir, şəhər ərazisində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə yerləşdirilən küçə reklamına görə reklam yayıcıları ilə müqavilələr bağlayır, küçə reklam daşıyıcılarının uçaotunu aparır, dövlət və qeyri-dövlət, bayram, işguzar, idman və digər tədbirlərin təşkilində iştirak edir, idarənin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti və görülen işlərin tərkibi, kəmiyyəti, keyfiyyəti barədə statistik

hesabatlar hazırlanır, təhlil edir, təkliflər verir. Lakin ekspertlər də qeyd edir ki, qurumun fəaliyyəti dövründə reklam bazarında həm gelir, həm də keyfiyyət baxımından heç bir müsbət nəticə əldə olunmayıb, qanun və göstərişlər riyət edilməyib. Qurum tərəfindən küçə reklamlarından 1 milyon 250 min dövriyyə olduğu göstəriləsə də, əslində real rəqəm 10 dəfələrlə çoxdur. Məhz bu səbəbdən Reklam Agentliyi yaradılaraq, milyonların dövr etdiyi reklam bazara, gəlirləri sahəyə nəzarət Bakı məri, BŞİH-in başçısı Hacıbala Abutalibovun əlinənən alınmış oldu. Beləliklə də reklam bazarının milyonlarına in di dövlətin özü nəzarət edə-

cek. Bəs yeni yaradılan Reklam Agentliyinin hansı faydaları ola biləcək?

Iqtisadçı Natiq Cəfərli mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Əslində mənim dünyaya-görüşüm və iqtisadi baxışlarımı görə dövlətin iqtisadiyyatda iştirakı minimum olmalıdır. Reklam elə bir sahədir ki, burada nə qədər çox rəqabət, ciddi rəqabət

mühiti yaranacaqsa, bir o qədər də keyfiyyət üstünlük ləri və qiymət fərgi yaranacaq. Təbii ki, BŞİH-in nəzdində olan agentliyin fəaliyyəti heç də qənaətbəxş deyildi və bu günə qədər fəaliyyətinin ciddi bir nəticələrini də görməmişik. Yeni Dövlət Agentliyi ola bilər ki, bu sahədə yardımçı olsun, amma ümumilikdə reklam bazara nəzarətin dövlətə keçməsinə şərait yaradacaqsa, əslində bu, o qədər də yaxşı hal deyil. Çünkü reklam həmin ölkələrdə güclü olur, hansı ki, ciddi rəqabəti mühit var. Yeni reklam dünyasının hər yerində ticarətin motoru hesab edilir. Nə qədər çox rəqabətli mühit olacaqsa, reklam bazarı da bir o qədər inkişaf edəcək. Əslində Azərbaycanın reklam bazarı çox kiçikdir.

Yeni pay, əhali, ərazi etibarı ilə Azərbaycana yaxın olan Macaristan ölkəsində reklam dövriyyəsi təqribən 2 milyard avrodur. Burada çap mediasından, küçə reklamlarından tutmuş, televiziyalara qədər ümumilikdə 2 milyon avro yaxın reklam bazarı var ki, bu da çox böyük rəqəm, böyük iqtisadi faktordur və iqtisadiyyatda on minlərlə insanın çalışmasına səbəb olur. Azərbaycanda isə reklam bazarı son rəsmi rəqəmlərə görə 80-90 milyon dollar civarındadır və bu da çox kiçik bir rəqəmdir. Burada əsasən televiziya reklamı öne çıxır. Televiziya reklamlarına baxıqdə isə əsasən xarici şirkətlərin nümayəndəlikləri tərəfindən verilmiş reklam çarxlarını görürük. Ona görə də reklam bazarında böyük rəqə-

bət mühiti yaranmalıdır ki, inkişaf etsin. Yeni yaradılmış agentlik ilkin mərhələdə bu mühitin formallaşmasına kömək edəcək, sonradan agentliyin özəlləşdirilməsi və ya digər formaya keçməye baş verəcək, təbii ki, bazarda aktiv dinamikaya səbəb olmağa əsas verə bilər. Amma dövlətin nəzarətində olacaqsa, həm qiymətə, tarife agentlik diktə edəcək, təessüf ki, bu, bazarda kiçik reklam şirkətlərinin sıradan çıxmasına səbəb ola bilər. Ona görə də bu məsələdə çox həssas ortaq məxrəc tapmaq lazımdır. Yeni bir dövlətin nəzarəti və dəstəyi ilə qurulan bir agentlik digər reklam bazarının oyuncularının sıradan sıxışdırılıb çıxarılmasına səbəb olmamalıdır".

□ Xalidə GƏRAY

Hökumət reklam bazarını nəzarətə aldı, bəs sonra?

Natiq Cəfərli: "Bu məsələdə çox həssas ortaq məxrəc tapmaq lazımdır"

Dövlət bütçəsinə yenidən baxılacaq

Layihənin iyunun 30-da Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarılması gözlənilir

Azərbaycanın 2017-ci il üzrə dövlət bütçəsinə yenidən baxılacaq. Bununla bağlı "Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət bütçəsi haqqında" qanun layihəsinə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi təklif edilir. Layihənin iyunun 30-da Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarılması gözlənilir. Əlavə və dəyişikliklərin məzmunu yaxın günlərdə açıqlanacaq.

Bəs görəsən, bu ilin bütçəsində hansı dəyişikliklərin artırmalarına ehtiyac var?

Bu suali cavablandırılandı. **Iqtisadçı ekspert Əkrem Həsənov** bütçədə hər hansı principial dəyişikliklərin olması ehtimalının az olduğunu bildirdi: "Düşünmürəm ki, principial dəyişikliklər olacaq. Prinsipce cari ilin bütçəsi əvvəlki illərin bütçələri ilə müqayisədə xərclərin kəskin azaldılması ilə xarakterizə olunur. Ehtimal edirəm ki, dəyişikliklər də məhz xərclərlə bağlı olacaq. Neyi isə azaldacaqlar, nəyi isə artıracaqlar. Bunlara dəqiq qiymət vermək üçün tam məlumatlı olmaq lazımdır. Amma bizdə şəffaflıq az olduğunu məlumat da çox azdır deyə

Theta halda, heç kəs ölkəyə sər maya qoymayacaq. Buna görə də məhkəmə sisteminə xərc kəskin artırılmalıdır. Bəs hansı xərcləri azaltmaq olar? Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar, habelə nəqliyyat və rabitə bölgələri, mədəniyyət, incəsanet, informasiya, bədən tərbiyesi və digər kateqoriyalara aid edilməyen sahədə fəaliyyət üzrə xərclərin nisbətən daha

danişarkən bütçədə xarici borcların ödənilməsi ilə bağlı nəzərdə tutulan xərclərin artırılacağını bildirdi: "Çox güman ki, dövlət borcunun qaytarılması üçün nəzərdə tutulmuş hissəsinə artım olacaq.

Cünki bu məsələdə, eləcə de Beynəlxalq Bankla bağlı problemlərin həlli üçün əlavə vəsait tələb olunacaq. Çox güman ki, əlavə xərclərin və bütçə kəsirinin artırılması yönündə addım atılacaq. Cünki bütçə xərclərinin azalması iqtisadi durğunluğu daha da dərinleşdirir. Bütçə xərclərinin artırılması ilə bağlı qərarların veriləcəyi gözlənilir. Bu qərarlar da təmir-tikinti işlərinə yönəldiləcək. Birinci mikrorayonun yenidənqurulması ilə bağlı qərar var və onun icrası üçün vəsaitin ayrılması məsəlesi gündəmə gələ bilər".

Iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli isə "Yeni Müsavat" a

büdcəyə daxil olan neftin gəlirlərinin iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə yatırılacağı gözlənilir: "İlin ilk yarısında neft gəlirləri nəzərdə tutulduğundan artıq olub. Neft bu ilin bütçəsində 40 dollardan nəzərdə tutulmuşdu. Lakin ilin ilk 5 ay ərzində orta qiymət 55 dollar olud. İndi isə neftin qiymətinin enməsi tendensiyası müşahidə olunur. Ancaq həle ki 40 dollar səviyyəsinə çatmayıb. Həmin məbləğdən artıq qalan vəsaitin bir hissəsinin bütçə xərcləmələrinin artırılmasına, bununla da iqtisadi aktivliyin canlanması sərf olunması gündəmə gələ bilər".

Milli Məclisin iqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov isə qəzətimizə açıqlamasında bildirdi ki, sənədlər həle Milli Məclisə daxil olmayıb: "Dəyişikliklərin ediləcəyi ilə bağlı bizdə də məlumat var. Ancaq həle ki konkret müddəələr bilinmir. Neftin qiymətini biz bütçədə 40 dollarдан götürmüştük. Ancaq ötən 5 ayda neftin qiyməti 55 dollar ətrafında oldu. Həmin müddədə müyyəyen qədər əlavə vəsait daxil olub. Ola bilə ki, həmin vəsaitlərin bölüşdürülməsi ilə bağlı dövlət bütçəsinin həm gəlir, həm də xərc hissəsində müyyəyen dəyişikliklər edilsin. Ancaq indi konkret heç nə demək mümkün deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Dünyada tez-tez telefonların dinlenilməsi, yeni texnologiya uğuru olan mobil vasitələrə casus programı vəsiatlı nezəret edilməsi baradə xəberlər dolaşır. Yeni texnologiya na qədər inkişaf edirse, yeni telefonlar istehsal edilirsə, biz bir o qədər çatımlı oluruz. Hətta dünyani idarə edən liderlər belə bu təhlükədən sığortalanmayıblar. Onların telefon danışqları belə hansısa formada dinlenir, izlenir. Bəs bunun qarşısını almağın yolları nələrdir?

**Şifrəni necə seçək -
4 hərfdən daha
uzun...**

Önce brauzer təhlükəsizliyindən danışaq. Mobil telefonnumuzda internetdən istifadə edərək brauzer tarixçəsini izleyən funksiyalar var. Bu funksiyalar istifadə etdiyinən saytları daha rahat tapmağıza kömək edir. Belə funksiyaların istifadəsinin qarşısını almaq üçün Settings Safari Block Cookies bölməsinə daxil olub, istədiyiniz funksiyaları dəyişdirə bilərsiniz.

Saxta veb saytlara daxil olmanın qarşısını almaq üçün Fraud Warning bölməsini aktivləşdirə bilərsiniz. Bundan əlavə, Safari parametrlərinin əsas bölməsindən yaddaşa qalan istifadəçi adlarını, şifrələrinizi və kredit kartlarınızda dəyişikliklər edə bilərsiniz.

İnsanların şəxsi məlumatlarınızı ələ keçirmək üçün istifadə edilən ilk şey şifrənizdir. Bunun qarşısını almaq üçün şifrənən 4 simvoldan daha uzun şifrə seçmək lazımdır. Simvollarda həm hərflərdən, həm də rəqəmlərdən istifadə etmək tövsiye olunur. Güclü şifreləmədən başqa Touch ID funksiyasından da istifadə edərək şəxsi məlumatlarınızın təhlükəsizliyini tam təmin edə bilərsiniz. Touch ID funksiyasını aktivləşdirmək üçün Settings Touch ID & Passcode bölməsinə daxil olub iPhone Unlock funksiyasını aktivləşdirməlisiniz.

Bu arada reklamları deaktiv etmək də yaddan çıxmamalıdır. Internetdən istifadə edərək olduğunuz məkanə uyğun reklamların qarşısını almaq üçün Settings Privacy Location Services System Services bölməsinə daxil olaraq Location-Based iAds funksiyasını deaktiv etməlisiniz. Bundan əlavə, bu bölmədən istədiyiniz funksiyani deaktiv edə bilərsiniz.

**Əgər telefonunuz
oğurlansa... necə
tapacaqsız?**

Find My iPhone tətbiqi telefonunuz oğurlandıqda harada olduğunu təyin etmek üçün istifadə olunur. Bunun üçün iCloud hesabınızın olması vacibdir. Find My iPhone funksiyasını aktivləşdirmək üçün Settings Privacy Location Services Find iPhone While Using the App seçməli, daha sonra Settings iCloud Find

Cibimizdəki casus - ondan necə qorundaq...

**Bizi "satan" mobil vasitələri
"zərərsizləşdirməyin" yolları, ilginc çıxış üsulları**

My iPhone bölməsinə daxil olub aktiv etdiyinən sonra Send Last Location funksiyasını da aktivləşdirməlisiniz.

Əgər iPhone-nunuz başqa birinin əlinə keçibse, kompüterde iCloud hesabınızı daxil olaraq Lost Mode funksiyasını aktivləşdirərək yerini təyin edə bilərsiniz. Bundan başqa, şəxsi məlumatlarınızın ələ keçirməməsi üçün telefonunuza iCloud hesabınızdan sile bilərsiniz.

**Hansı telefon insanı
izlənmədən
sığortalayır?**

"Hey Siri" bölməsinə aktivləşdirərək home düyməsini istifadə etmədən Siri-ni istifadə etmək mümkündür. Bu isə təhlükəli hesab olunur. Təhlükəsizliyi tam təmin etmək üçün bu funksiyani Settings General Siri bölməsinə daxil olaraq Allow "Hey Siri" funksiyasını deaktiv etməlisiniz.

Onlardan biri Silent Circle-dır ki, onlar Blacphone2 adı ilə bazara yeni telefon çıxarıraq onun konfidentiallığına temimat veriblər Mobile World Congress 2015 sərgisində nümayiş etdirilən yeni telefon gücləndirilmiş təhlükəsizlik xidməti təklif edir ki, burada da bütün texniki xarakteristika öz əksini tapıb.

Ümumiyyətə, "Blackphone" ilk olaraq insanların şəxsi məlumatlarını gizli saxlamaq zərurətindən yaranıb. Təcrübə göstərir ki, bu məlumatlar bəzən təhlükəsizlik vasitələrə qarşı tərəfdə də eyni təhlükəsizlik sistemi olduğu halda, danışqların yazılmasını, mətnlərin oxunmasını mümkünəzədə edir. Məhz buna görə de-

kəsizlik orqanları tərəfindən ele keçirilir. "Silent Circle" firmasının qənaətinə görə, tarix boyu heç vaxt insanların həyatı indiki kimi xüsusi xidmət orqanlarının nəzərəti altında olmayıb. Bu isə mobil şirkətlərin işini gün-gündən çətinləşdirir.

Kampaniya artıq ilk "Blackphone" partiyasının sıfırı üçün 750 milyon dollar vəsait nəzərdə tutub və yeni nəsil bu məsələdə daha öncəkildən xeyli şanslıdır. Silent Suite firmasının Silent Circle aletlərindən ibarət sistemine aşağıdakılardır: Silent Phone (bu, zəngləri gizli dinləmələrdən sığortalayıb), Silent Text (eyni şey SMS-lərə də aiddir), Silent Contacts (ünvan kitabçasına kənar müdaxilələrin, oğurlanmaların qarşısını alır). Amma sadalanan bu üç xidmət pulsuludur. Blackphone 2 isə iki illik müddətə bu xidmətlərə çatırımdır.

İndi belə bir şey düşünmek olar ki, "Blackphone 2" alan her kəs avtomatik olaraq məxfi dinləmədən, yazışmaların ele keçirilməsindən sığortalanıb. Amma əslində kommunikativ vasitə olan Silent Circle bəyan edir ki, təhlükəsizlik ancaq abonentin ünsiyyət qurdugu qarşılığında təhlükəsizlik sistemi olduğu halda, danışqların yazılmasını, mətnlərin oxunmasını mümkünəzədə edir. Məhz buna görə de-

"Blackphone 2" alıcıları bir il boyunca Silent Circle xidmətinə pulsuz abunəni 3 nəfər ya-xın dostuna, ya da ailə üzvüne hədiyyə edə bilər. Söyügedən müddət bitəndən sonra isə istifadəçi qarşısında 3 variant var: ya her ay bu xidmət üçün 10 dollar ödəməli, ya "Blackphone" 2 əldə etmeli, ya da qorunmamış zənglər və mesajlar sistemine geri qaytmalıdır.

Bundan başqa, Silent Circle öz istifadəçilərini əmin edir ki, heç də hər zəng məxfi xidmət daşımır və məxfilik sistemini işe keçirmək üçün lazımlı olan zəngləri nəzərə alməq lazımdır. Məsələn, əgər kimse telefonla pitsa sıfırış verirə, ya da nənəsinə zəng edirə, bu, xüsusi xidmət orqanlarının umrunda da olmaz. Bu məqam Blackphone 2-nin unikallığını üzə çıxır: bu, konfidentiallığın səviyyəsini seçməyə imkan verir.

**ABŞ-in eks lideri də
etiraf etdi ki...**

"Smartfon telefonlarından istifadə etmirmə və təbii ki, heç kimə sms yazmırıam. Ancaq çox nadir hallarda Twitter səhifəmədə sms yazıb paylaşırıam". Tesəvvür edin ki, bu sözləri ABŞ-in eks prezidenti Barak Obama ABC televizionlarında yayımlanan "Jimmy Kimmel Live" gecə komediya şousundan demişdi. O, bütün bunları təhlükəsizlik baxımından etmədiyini açıqlamışdı: "İndi bütün telefonlar dinlənilir, səslər yazılır. Buna görə yalnız email ünvanları vasitəsilə harasa məktub göndərirəm. Ancaq mənim aldığım BlackBerry telefonu indiyədək qalır".

**6 addımda tam
təhlükəsizlik - nələri
edək ki, bizi
izləməsinlər,
dinləməsinlər?**

Android sistemi mobil vasitələrdən istifadə edərkən əməl etməli olduğumuz təhlükəsizlik qaydalarını da yaddan çıxarmaq olmaz. Ekranınızı kilidleyin! Əməl etməli olduğunuz ən əsas təhlükəsizlik tədbiri ekranı kilişdirməkdir. Bu tətbiq demək olar ki, bütün cihazlar üçün eynidir. Bunun üçün mobil funksiyasına və şəxsi məlu-

alətdən istifadə etməyə başlamazdan əvvəl parametrlər bölməsindən təhlükəsizlik və ekran kildləmə hissəsini seçin. Sizin üçün xüsusi əhemməyyətli olan qovluqları iki dəfə kilidləyin. Bu mövzuda App Lock tətbiqini "Google Play Store"dan pulsuz yükle yə bilərsiniz.

Mobil telefonunuz itibəsə, təşvişə ehtiyac yoxdur. Bu

matlarına nəzəret etmək üçün icazə istəyir. Əgər bu icazə metnini oxumadan onunla razılaşırsınızsa, deməli, bilerəkden şəxsi məlumatlarınızın təhlükəsizliyini heçə endirirsınız. Bunun üçün də də ya yaxşı olar ki, nə qədər sıxıcı hesab etsəniz də, hər proqramı, tətbiqi yüksək təcərəvətli oxuyasınız.

Telefonla ödəmə edərək diqqəti olun! Müasir Android cihazlar telefonla ödəmə imkanı təqdim edən NFC sistemine malikdir. Hətta bəzi ölkələrdəki mağazalarda bununla bağlı ödəmə sistemləri fəaliyyət göstərir. ESET araşdırmaçıları belə qənaətə gəliblər ki, banklarla bağlı hər yeni texnologiya kompüter hücumları üçün potensial hədəfdir. Buna görə də bu texnologiyadan istifadə edərək bankdan doğru məlumat alınması və ya birbaşa olaraq NFC sistemi ilə ödəmə edilməsi tövsiyə edilir.

Təhlükəsizlik proqramı istifadə edin! ESET-in məlumatlarına görə, son bir ilə əagli telefonlarda mənfi məqəsələrlə işlədilən proqramların sayı 63% artıb. Yəni heç də istifadə etdiyiniz bütün proqramlar təhlükəsiz deyil. Bunu üçün eyni ilə komputerini zi qorudunuz kimi cib telefonunuza da qorumaq məqsədilə mobil təhlükəsizlik (Mobile Security) proqramları istifadə edin!

Amma Android bazasının ən vacib mənfi cəhətlərindən biri onun o qədər də yüksək olmayan təhlükəsizlik sistəmidir. "BlackBerry" firması isə hesab edir ki, "Blackphone" səradan istifadəçilər üçün da funksional olacaq, nəinki biznes adamları üçün. Kanada kampaniyası öz bloqunda yazır ki, istifadəçilərin müdafiə üçün ən ideal variantı BES10 (BlackBerry Enterprise Service 10) platformasıdır.

O təkcə informasiyaların yüksək səviyyədə qorunmasını yox, eyni zamanda gizli dinişmə və yazılmalarına nəzarətin də qarşısını alır.

□ Sevinc TELMANQIZI

Növbəti dərs ili üçün artıq bir sira dərsliklər yenidən hazırlanır. Bunnardan biri da 10-cu sinfin tarix fənnidir. Tarix fənni hələlik çap edilməyib və əlyazma şəklində www.trims.edu.az saytında ictimai müzakirəyə çıxarılib.

Müzakirələr zamanı bir sira tarixçilər "Şərq-Qərb" nəşriyyatının "Azərbaycan tarixi" ve "Ümumi tarix" fənnləri üzrə X sinif dərslik layihələrində səhv və "plagiat" halların olması baredə iddi-alalar səsləndirilirlər. Ancaq "Şərq-Qərb" nəşriyyatının müəllifləri həmin iddiaları səsləndirənləri dərslik müsabiqəsində uduzuqları üçün qərəzli mövqə nümayiş etdirmekdə ittihad edirlər.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov həmmüəllifi olduğu Azərbaycan tarixi 10-cu siniflər üçün dərslik layihəsinin xeyli hissəsinin materiallarının oğurluq (plagiat) olması haqqındaki fikirlərin bu sahədə adları və fealiyyətləri olmayan adamlara məxsus olduğunu dedi: "Uzun illərdən bəri tədris olunan dərslik materiallarının mənbəyi göstərilmədiyi halda, opponentlərimiz təqdim etdiyimiz layihədə plagiat axtarır, neinki öz həmkarları olan layihə müəlliflərini, həmçinin bu vaxtdək incimədkərli Təhsil Nazirliyini, peşəkarlıqlarına şübhə etmədkərli ekspert qrupularını etik qaydaları aşaraq

BDU-dakı həmkarları ilə birlikdə apardıqları təbligat qarşısında müqavimət göstərməsi həqiqətən çətindir. Amma bu müzakirələr ölkəmizdə tarix dərsliklərinin yazılması yollarına, təcrübəsinə yenidən nəzər salmağın, onların ne dərəcədə etibarlı olduğunu, necə, nə şəkildə yazılıdığını, materialların mənbələrini araşdırıb yeni yayım üsullarından istifadə etməklə təhsil ictimaiyyətinə çatdırmağın zəruriliyini ortaya çıxardı".

Tarix fənninin plagiat olması ilə bağlı məsələyə Təhsil Nazirliyi də münasibət bildirib. Nazirlikdən telqraf.com-un sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki,

Tarix dərsliyinin plagiat olması barədə iddiyalara reaksiya gəldi

Dərsliyin həmmüəllifi iradları rədd edir, nazirlik isə tərəfləri şəxsi maraqları kənara qoyub daha mükəmməl dərslik yaratmağa çağırır...

37-ci ilin dili ilə xəyanətdə ve anti-azərbaycançılıqda günahlandırır, kin-küdürütlərini, hirs və qəzəblərini boğa bilmirlər. Təbii ki, eks tərəfdə duran layihə iştirakçılarını etmədkərli ekspert qrupularını etik qaydaları aşaraq

sərgiləmək, obyektivliyi, ədaləti qoruyub saxlamaq çətindir. Etik cəhətdən təndərə qoşulanlar belə qiyəmtləndirmədən könüllü olaraq çəkinib bu işi neytral mövqeye malik institut yoldaşlarına həvəle etməli idilər. Bir qayda olaraq, opponent təqdim olunan iş haqqında öz rəyini 3 hissəyə ayırır: 1. İşin təhlili, müsbət cəhətləri (*lap bir, yarım cümlə də olsa*); 2. iradlar; 3. təkliflər. Təessüf ki, AMEA Tarix İnstitutunun rəyində nə I, nə də III hissə var. Yeni doğrudanlıq layihəyə daxil edilmiş üst-üstə 350 səhifəlik materialın arasında xoş sözə layiq bir parça yoxdur? Opponentlər uzun illərdi tədrisle məşğul olan, dərsliklərin ekspertizasını həyata keçirən, müəllif komandaları ilə yaxşı tanış olan layihə müəlliflərini savadsız, düşmən adlandırlılar. Məmmədəli Hüseynovun xatirəsinə məqalelər yazanı ona qarşı saygısızlıqda günahlandırır, "homo sapiens sapiens" (*vergülsüz, iki dəfə: ağılli ağılli insan*) ifadəsindəki təkrarı qüsür, səhv hesab edir, qədim dövlət qurumalarımızın yaranmasında İkiçayarası (Şumer) ilə medəni-iqtisadi əlaqələrin təsirini həqarət sayır, erken tayfalarımızın Şumerlə

AZƏRBAYCAN 10 TARİXİ

mal mübadiləsi aparmasını hədən danışmadan əvvəl bili-bile "Şumer bazarına nümunə getirdikləri dərsliklərin haradan köçürüldüyü" nə fərqinə varardılar. Rəylərdən elə təəssürat yaranır ki, Tarix İnstitutunun nəşrlərindən yalnız bu institutun eməkdaşları dərslik yazarları bol-bol istifadə edə, istədikləri mənbəni, materialı olduğu kimi köçürü bilərlər. Başqalarının isə bu yönədə düşünməsinə belə tabu qoyulur. Etiraf edirik ki, kiçik bir qrupun bütöv bir institutun

son günlər www.trims.edu.az saytında ictimai müzakirəyə çıxarılan dərslik layihələri hələlik əlyazma şəklindədir və çap olunmayıb: "Həmin dərslik layihələrinin ictimai müzakirəsi artıq başa çatıb və ictimaiyyət tərəfindən bildirilən bütün rəylər, irad və təkliflər həmin dərsliklərin nəşrə hazırlanması zamanı mütləq nəzərdən keçiriləcək. Eyni zamanda onu da ictimaiyyətin nəzərine çatdırırıq ki, "Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunun 19-cu maddəsinə görə, müəllifin və ya müəlliflik hüquqlarının digər sahibinin razılığı olmadan və ya müəllif qonorarı verilmədən, lakin istifadə olunan əsərin müəllifinin adını və götürülmə mənbəyini mütləq göstərməklə lazım olan həcmədə parçalar tədris xarakterli nəşrlərdə istifadə edilə bilər".

Nazirlikdən qeyd edilib ki, Təhsil Nazirliyi bütün tərəfləri artıq arxada qalmış dərslik müsabiqəsinin "ehtiraslarını" və şəxsi maraqları bir kənara qoyub, səyəleri şagirdlərin istifadəsinə veriləcək həmin dərsliklərin daha mükemmel olmasına yönəltməyə çağırır.

□ **Günel MANAFI**

İsrail ənənəsi əsasında özəl tibbi sahədə 20 illik təcrübə! Xəstəlikdən əzab çəkən insanlara əsasən kişilər! DİQQƏT!!! AXIRINCI ŞANS!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmayıbsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV**, şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi keyfiyyəti müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenomasi. Prostatitlər; Qiperetrofiya və ya Atrofiya
- * Cinsi zəiflikdən tam impotensiyadək, marağın və aktaların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin ugursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və ya spermada qan;
- * Spermənin azalması və itmesi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi və balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) inkişafından qalması;
- * Hormonal və infeksion səbəbli sonsuzluq (kişi və qadınlarda);
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyükərlədə sidik aktaların pozulmaları; Enurez
- * 50 yaşdan sonra oynaqlarda və onurğada baş verən qeyri travmatik ağrılar və herəkət çətinlikləri;
- * Sesksual inamzsızlıq, gərginlik və qorxu nevrozları. Yuxu pozğunluqları
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-R V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsi və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbulu yazılımaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar.

Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

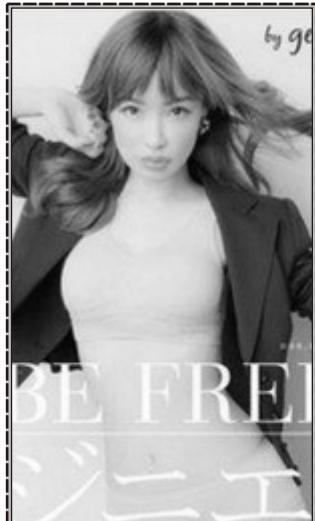

ÜSAVAT

Son səhifə

N 134 (6748) 23 iyun 2017

41 yaşlı qadın 20 yaşlı kimi görünür

Cin sakini olan bir qadın sosial şəbəkədə populuar yarlıq qazanıb. Buna səbəb onun özündən çox cavan görünməsidir. 41 yaşlı Luje Nsu 20 yaşlı kimi görünür. O, interyer dizayner kimi çalışır. Qadının sözlərinə görə, o, bu cür xarici görünüşə dietanın köməyi ile nail olub. Onun dietası əsasən tərəvəzdən ibarətdir. Eyni zamanda çinli qadın gün ərzində çoxlu miqdarda su içir.

Luje Nsunun Şeron adlı balaca bacısı var və aktrisa kimi çalışır. 35 yaşlı qadın da özündən çox cavan görünür. 2015-ci ildə çinli qadın yerli əyləncəli teleşouda iştirak edib. Efirdə iştirakdan sonra onun sosial şəbəkədə hesabına ciddi maraq yaranıb. Həzirdə 41 yaşlı qadının Instagram hesabını 245 min nəfər izleyir. Onun facebookdakı hesabına isə 342 min bəyənmə gəlib.

2016-ci ilin avqustunda məlum oldu ki, yapon model Risa Xirako sosial şəbəkədə yaşından iki dəfə az görünən şəkilləri yayanınan sonra populyarlıq qazandı.

İlan itini sancmasın deyə özünü fədd etdi

Amerikanın Arizona statündakı Finiks şəhərində yaşayan kişi itini xilas etmek üçün iri ilanın onun özünü sancmasına şərait yaradıb. Lenta.ru saytının xəberinə görə, 62 yaşlı Maykl Siburq evinin həyətindəki hovuzu təmizləyərkən qəribə bir xışlı səsi eşidib. Məlum olub ki, ilan təmizlik əşyalarının altında gizlənib. O, bu qəribə səsə maraqlanıb və onun mənbəyini axtarmağa çalışıb. Bu məqamda axtarış prosesinə onun iti de qoşulub. İt burnunu ilana tərəf aparanda kişi itini cəld bir hərəkətlə ordan uzaqlaşdırmağa nail olub. Bu məqamda isə ilan onun əlinənən çalıb: "Mən bilirdim ki, ilan onu sancacaq, amma qərar verdim ki, iti sancmaq əvəzinə məni

sancsa daha yaxşı olacaq".

Kişiye ilk tibbi yardım göstərilib. Onun həyatı təhlükəsiz yoxdur.

Hər ə Amerikada zəhərlili ilanlar 15 min ev heyvanını zəhərləyirlər. Bu hadisələrin 80 faizində zərərəkən

heyvanları xilas etmək mümkün olmur. İnsanlar üçün ilan sancması nisbetən az təhlükəli sayılır. Əger qurban iki saat ərzində tibbi yardım görse, onu rahatlıqla xilas etmək mümkün olur.

Onun qəribə məsləyi var - cücaların cinsiyyatini müəyyənlaşdırır

Türkiyənin toyuq əti və yumurta istehsalı mərkəzlərindən olan Balıkəsinin Bandırma bölgəsində 29 yaşındaki Okan Kavlakın peşəsi olduqca qəribədir. Yumurtadan çıxandan sonrakı 1 saatda cücelərin cinsiyyətini müəyyənleşdirən seksor adlandıran peşəni icra edən Kavlak özü barədə bunları danışır: "Biz dünyada çox az adamlıq. Bir saat ərzində maksimum 1200 cücenin cinsiyyətini müəyyən edirik. Aylıq məvacibim isə orta hesabla 5-6 min manatdır".

Əsas peşəsi bank işçisi olan O.Kavlak hesab edir ki,

hazırkı sektoru daha gelirlidir. Onun sözlerinə görə, bu işi Türkiyəde 17-18, dünyada isə ən çox 200 nəfər icra edir. Cənubi Koreyada geniş yayılan bu peşənin təhsilini Hollandiyada alan O.Kavlak bildirib ki, bu sahənin mütxəssisi olmaq şərtidir: "Cücenin cinsiyyətini dünyaya gəldiyi bir saat ərzində bilməsəniz, bir də pipiyi çıxıb xoruz olduğu məlum olana qədər "böyüyəcək də, yumurtlayacaq" deyə gözləyərsiniz. Orta hesabla bir cücenin cinsiyyətinin özlüyündə bəlli olması üçün 45 günlük olması lazımdır. Bu məddət ərzində pipiyi çıxdığı üçün onuz da cinsiyyəti bəlli olur. Keçən bu zamanlı baxım xərcləri isə istehsalçı üçün ciddi maddi itki deməkdir".

QOÇ - Yaxın on gündə görəcəyiniz işləri in-didən götür-qoy edin. Ulduzlar səfərə çıxmığınızı labüb saymir. Amma saat 15-17 arası xoş bir təsadüflə rastlaşacaqsınız. Kiminse əleyhinə danışmayın.

BÜĞA - Ulduzların düzümü bu müddətin səsə düşəcəyindən, o cümlədən perspektivli görüşlərdə iştirakınızdan xəbər verir. Bu səbəbdən də boş dayanmağa dəyməz. Axşam bir neçə sürprizlə qarşılaşacaqsınız.

ƏKİZLƏR - Özünüze daha çox etibar edin. Çünkü etrafınızda olanlar iştirakçı olduğunuz situasiyaları sizin qədər təhlil edə bilmir. Gün ərzində pul sövdəleşmələrindən uzaq olun.

XƏRÇƏNG - Daxili tərəddüdlərini dəf etmək üçün mütləq etrafınızda təcrübəli adamlar olmalıdır. Saat 16-ya qədər uğurlu məqamlar yaşasanız da, axşama doğru mübahisələr mümkündür.

ŞİR - Maliyyə problemlərinə görə sixıntı çəkməyin. Ən azı ona görə ki, həftənin sonuna qədər şəxsi bütçənizdə kifayət qədər artım olacaq. Özünüze qapılmaqdansa, ezmkarlığını artırıb maneələri dəf edin.

QIZ - Belə bir gündə evdə oturmağa və ya passivlik göstərməyə lüzum yoxdur. Əksinə, aktivliyinizi artırımlısınız. Ulduzlar bəyan edir ki, bəxtinizdə iyun ayının ən uğurlu məqamları durub.

TƏRƏZİ - Ulduzlar bu təqvimini səfər və ya qonaqlıqlarda keçirməyinizi məsləhət görür. Çünkü belə bir ərefədə soyuq münasibətə olduğunuz yaxınlarınızla davranışlarını mülayimləşdirməlisiniz.

ƏQRƏB - Aile-sevgi münasibətlərində qarşınıza problemlər çıxa bilər. Amma belə anlaşılmazlıqları dəf etmək üçün təmkin göstərməyiniz kifayətdir. Axşam saatlarını istirahətə həsr edin.

OXATAN - Yayın qızmar xarakterinə möğlub olmayıñ. Qarşınıza qoyduğunuz planlara gedən yolda qətiyyət göstərin. Çünkü qarşida sizi uğurlu məqamlar gözləyir. Bu gün uzaq səfərə çıxmayıñ.

ÖĞLAQ - O qədər də uğurlu vaxt deyil. Öhdəliklərinizin reallaşması istiqamətində yorulacağıınız gözlənilir. Bir sözlə, bu gün yalnız aktiv fəaliyyətlə məşğul olmalısınız.

SUTÖKƏN - İxtiyarınızda olan bu günü romantik anlara çevirmek öz əlinizdədir. Çünkü eyləncə və səfərə də gedə, əməli fəaliyyətlə də məşğul ola bilərsiniz. Qısaçı, hər şey özüñzdən asılı olacaq.

BALIQLAR - Ümumi sixıntılarınız olsa da bu, yalnız günortaya qədər davam edəcək. Saat 15-dən etibarənsə bəzi planları həyata keçirə biləcəksiniz. Vacib şəxslərlə görüşəcəyiniz də mümkündür.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

İnsan ölsə də, şüuru qalır

Im adamları ölümən sonra da şüurun davam etdiyini koşf ediblər. Bu qənaətə İngiltərə, Amerika və Avstraliya həkimləri 15 xəstəxana-da apardıqları araşdırmadan sonra gəliblər. İnfarkt keçirən, kliniki olaraq ölmə və yemidən geri qayıdan 2 min insan üzərində edilən tədqiqatdan sonra məlum olub ki, həmin insanların 40 %-nın beyni dayansa belə, şüuru itmir. İnfarkt keçirən 57 yaşlı bir ingilisin ürəyi 3 dəqiqəlik dayansa da, "o dünyadan" geri qayıtdıqdan sonra ətrafindakı həkimlərə nə gördüyünü dənişməyə başlayıb. Bəzi xəstələr kinolarda təsəvvür edilən kimi, ağ parlaq işq gördüyünü, bəziləri isə bir əlin onlarmın boğazından bərk yapışaraq boğmağa çalışdığını söyləyiblər.

Bir qrup xəstələr isə qorxu, təccüb və rahatlıq dolu bir hiss yaşadığını deyib. Qeyd edək ki, edilən araşdırılmalarдан sonra Amerikanın tanınmış alimlərindən Sam Parnia insan öldükdən sonra şüurunun itmədiyini söyləyib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
 Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
 "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmışdır.
 Müəlliflər redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
 R.Rüstəmov küçəsi
 2528-cı mahallə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
 Nazim SABIROĞLU
Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100